

2018-AS KOMPLEX VERSENYKULTÚRA FELMÉRÉS
A JOGÁSZOK KÖRÉBEN

Budapest, 2018. július

Tartalomjegyzék

1.	<i>Vezetői összefoglaló</i>	3
2.	<i>Bevezető</i>	7
2.1.	<i>A kutatás módszere</i>	7
2.2.	<i>A minta megbízhatósága</i>	8
2.3.	<i>A minta összetétele</i>	8
3.	<i>Verseny-attitűd</i>	9
4.	<i>Gyakorlati piactudatosság</i>	12
5.	<i>Verseny-attitűd versus gyakorlati piactudatosság</i>	16
6.	<i>A Versenytörvény ismerete</i>	18
6.1.	<i>Ismeretek a Versenytörvény céljáról</i>	18
6.2.	<i>Ismeretek a Versenytörvény tartalmáról</i>	21
6.3.	<i>A Versenytörvény szerepe a jogászok munkájában</i>	27
6.4.	<i>A versenyszabályozás értékelése</i>	31
7.	<i>A GVH ismertsége, megítélése</i>	33
7.1.	<i>Általános tájékozottság a GVH-val kapcsolatban</i>	33
7.2.	<i>A GVH működésének ismerete</i>	34
7.3.	<i>A GVH megítélése</i>	39
8.	<i>Az EU tagság hatása a versenyszabályozásra</i>	44
9.	<i>Összesített ismereti mutató</i>	46

1. Vezetői összefoglaló

A Gazdasági Versenyhivatal megbízásából a MASMI Hungary Piackutató és Tanácsadó Kft. felmérést végzett több célcsoportban, köztük a jogászok körében. A jelen tanulmány a jogászok ismereteit, értékítéleteit mutatja be a Versenytörvénnyel, a GVH-val és általában a magyar versenyszabályozással, illetve piaci helyzettel kapcsolatban. Az idei felmérés illeszkedett ahhoz a 3-5 évenként lefolytatott, tracking jellegű sorozathoz, amely módszerében és tartalmában gyakorlatilag teljesen megegyezik a két előző – a 2010-es és a 2015-es – kutatással.

Az adatfelvétel 200 fős (100-100 ügyvéd és vállalati jogász) mintán, 15 perces kérdőívet alkalmazó, telefonos megkérdezéssel történt 2018 júliusában.

Versenyattitűd és gyakorlati piactudatosság

- A jogászok több mint kétharmada a piaci versenyt preferálja az állami szabályozással szemben, 24%-uk szerint az ideális helyzetet az állam és a piaci verseny egyensúlya jelenti, és mindössze 7%-uk tartja kívánatosnak az állami beavatkozás nagyobb súlyát, illetve kizárólagosságát.
- Ezzel összhangban van az is, hogy a jelenlegi versenyt közel kétharmaduk (65%) az ideálisnál gyengébbnek gondolja. A három vizsgált területen: a szolgáltatások, élelmiszerek, műszaki és háztartási cikkek piacán ebben a sorrendben csökken azok aránya, akik erőteljesebb versenyt szorgalmaznának az adott piacon.
- A jogászok közül 26% (ez 10 százalékponttal alacsonyabb az előző két hullámban mért mutatószámánál) bizonyult „következetesen piactudatos fogyasztónak” a fenti besorolás alapján, minden ötödik válaszadó (20%) pedig a „nem piactudatos” kategóriába sorolható. A deklarált versenypártiság és a gyakorlati piactudatosság egyidejű vizsgálatából az derül ki, hogy a jogászok egyhatoda (17%-a) deklaráltan versenypárti és piactudatos egyszerre. A 8 évvel ezelőtti eredményekkel való összehasonlítás a versenypártiság erősödését és a piactudatosság lanygulását jelzi.

A versenyszabályozással kapcsolatos ismeretek, tapasztalatok

- A jogászok közel hatvan százaléka (58%) van teljes mértékben tisztában a Versenytörvény céljaival. Közel egyötödük (19%) adott csupán részben jó (inkább jó, inkább rossz vagy kétértelmű) választ erre a kérdésre. A tájékozatlanok aránya 23%. Az átlagok alapján (jó válasz=3, kétértelmű válasz=2, téves válasz=1) az idei eredmények gyakorlatilag megegyeznek a 3 évvel ezelőttiekkel és szignifikánsan jobbak a 2010-eseknél. Az ügyvédek nagyobb arányban adtak egyértelműen helyes választ a nyitott kérdésre, mint a vállalati jogászok.
- Az egyes lehetséges célok ismeretének támogatott vizsgálata során a túlnyomó többség (91%) helyesen állította, hogy a Versenytörvény alapvető célja a „gazdasági verseny fenntartása a különböző piacokon”. Ennél jóval kisebb arányban, a jogászok 71%-a tudta csak helyesen azt, hogy „a fogyasztók tájékozottságának biztosítása” is célja a törvénynek.

- Noha négyötöd körüli hányadban tisztában vannak a jogászok azzal, hogy sem multinacionális cégek támogatása (81%), sem a sportrendezvények rendjének a fenntartása (79%) nem tartozik a Versenytörvény céljai közé, a vállalkozásoknak a versenytársakkal szembeni védelmét 17%(!), a kkv-k támogatását (35%), valamint a magyar gazdaságnak a külföldi vállalkozásokkal szembeni védelmét (41%) csupán a jogászok kisebbsége zárta ki –helyesen – a valós célok közül.
- A megkérdezett jogászok több mint kilenctizede (91%) tudta, hogy a Versenytörvény a vállalkozások, cégek gazdasági ügyeire vonatkozóan tartalmaz előírásokat. Ugyanakkor mindössze 53%-uk van tisztában azzal, hogy az állampolgárok ügyeire általában nem vonatkozik a törvény. A Versenytörvény hatókörét illetően kizárólag jó választ adók (akik csak a vállalkozások gazdasági ügyeit jelölték meg) aránya 30% volt, szemben a 2010-es 33 és a 2015-ös 36%-kal.
- Viszonylag tájékozottak voltak a jogászok a Versenytörvény tiltó rendelkezései tekintetében is. Az igaz állításoknál a jó válaszokat adók aránya 90% körüli volt, a hamis állítások esetén viszont nagyobb változatosságot tapasztaltunk (a jó válaszok aránya 13 és 76% között mozgott). Az egy százalékpontos javulás ellenére, továbbra is tartja magát az a tévképzet, hogy a Versenytörvény tiltja a monopóliumok kialakulását. Az eredmények hasonlóak voltak a korábbi kutatásokéhoz, de a „rámenős marketingkampányt” és a „versenytársak párhuzamos magatartását” illetően kimutathatóan visszaesett a helyes válaszok aránya 2015-hez képest.
- A jogászok kétharmada (66%) tudja helyesen, hogy egy másik vállalkozás feletti irányítás megszerzése a tulajdonjog megszerzése nélkül is összefonódásnak minősül a Versenytörvény alapján. Azt viszont már kevesebben, mindössze a válaszadók 45%-a tartotta igaznak, hogy a részvénycsere is beleeshet ebbe a kategóriába.
- A jogászok döntő hányada tisztában van a pénzbírság (99%) és az adott magatartástól való eltiltás (95%) alkalmazásának gyakorlatával. Valamelyest kisebb arányban tartották lehetséges jogkövetkezménynek az állami közbeszerzésekből való kizárást, s markánsan kisebbségben vannak azok a jogászok, akik a vezetők szabadságvesztését is realitásnak véli a Versenytörvény megsértése esetén. Elenyésző volt azoknak a jogászoknak a száma és aránya, akik tudják, hogy a GVH-nak nem feladata ajánlásokat/javaslatokat tenni a visszásságok megszüntetésére, s a válaszadók közel harmada nincs tisztában azzal, hogy a vállalkozás felszámolása sem lehet jogkövetkezmény.
- A megkérdezett jogászok 32%-ának volt már a Versenytörvénnyel kapcsolatos ügye, de csak 28%-uk mondta azt, hogy mélyebben is foglalkozott már a jogszabállyal. A válaszadók 31%-a igényelné azt, hogy jobban megismerhesse a Versenytörvényt. Ismereteik bővítése érdekében a legtöbben a GVH-hoz fordulnának segítségül.
- A jogászok 29%-a a versenyszabályozást az aktuális jogi és gazdasági követelményeknek megfelelőnek tartja. A nem kifejezetten kedvező vélemények a legnagyobb – bár 2015-höz képest csökkenő –hányadban (37%) a szabályozás hektikusságát (bizonyos területeken túl szigorú, másokon túl megengedő) illeték. Túl szigorúnak mindössze 5%, túl megengedőnek 4% érzi a szabályozást.
- A megkérdezettek közel százszázaléka tudja azt, hogy Európai Unió szinten is léteznek a Versenytörvényhez hasonló szabályok, melyek a tagállamok versenyjogi

szabályozásával egymást kiegészítve működnek. Négyötödük (80%) gondolja helyesen azt, hogy az Európai Bizottság a tagállamokban, így Magyarországon is vizsgálhat kartellügyeket, illetve, hogy a GVH nem csak a magyar Versenytörvény, hanem az EU versenyszabályai alapján is eljárhat (79%). Ugyanakkor (továbbra is) alacsony azok aránya, akik tudják, hogy a külföldi tulajdonú magyarországi vállalatok ellenőrzését is a GVH (nem az Európai Bizottság) végzi (50%), s hogy a GVH határozatait nem lehet megtámadni az Európai Bíróságnál (23%).

A GVH ismertsége, megítélése

- A jogászok tájékozottsága az utóbbi három felmérés időszakában nagyjából azonos szinten volt. Mindössze 5% azoknak az aránya, akik teljes mértékben tájékozottnak érzik magukat a GVH munkájával, hatáskörével, feladataival kapcsolatban, és a tájékozottak köre (4-es vagy 5-ös válasz az 1-5-ig terjedő skálán) is viszonylag alacsony, 19%. A legtöbben közepesre osztályozták ismeretük szintjét (42%), tizből négyen (41%) pedig bevallottan nem érzik magukat tájékozottnak a GVH-val kapcsolatban (közülük 15% egyáltalán nem).
- A jogászok szinte kivétel nélkül (98%) tudják, hogy a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés és kartell-gyanú esetén a Gazdasági Versenyhivatalhoz lehet fordulni, de csak kétharmaduk (66%) van tisztában azzal, hogy a Versenyhivatal kompetenciájába tartoznak a fogyasztók megtévesztésével kapcsolatos ügyek is. Ugyanakkor a jogászok több mint kétharmada (69%) nincs tisztában azzal, hogy a hatósági árak be nem tartása nem tartozik a GVH kompetenciájába.
- A jogászok kétharmada (66%) tudja, hogy a GVH vizsgálóinak joga van a vállalat összes iratába betekinteni, illetve minden helyiségbe belépni, 22%-uk viszont úgy gondolja, hogy csak az ügyvezető vagy a jogi képviselő engedélyével végezhetik a munkájukat a vizsgálók egy vállalkozásnál.
- A megkérdezettek fele (50%) hallott már a GVH engedékenységi politikájáról, azaz tudja, hogy kartell feltárása esetén a GVH-val együttműködő vállalkozás mentesülhet a rá kiszabható bírság egésze vagy egy része alól. A mostani felmérés válaszainak megoszlása nagyjából leképezte a – 2010-esnél érzékelhetően jobb – három évvel ezelőtti eredményeket. Úgy tűnik ugyanakkor, hogy az informátori díj intézménye nem vált közismertebbé az elmúlt években.
- A jogászok több mint háromnegyede (77%) tisztában van vele, hogy a Versenytörvény az állami és önkormányzati vállalatokra is vonatkozik. Az ügyvédek körében ez az arány valamelyest magasabb (81%), mint a másik szegmensben (72%).
- A jogászok több, mint fele (53%) gondolja úgy, hogy a GVH jól vagy kiválóan végzi a munkáját, 38% adott semleges, s csupán 8% rossz vagy nagyon rossz minősítést. Az 1-5-ig terjedő skálán számított átlagosztályzat 3,5. Minden mutatóban (tovább) javult a globális megítélés 2015-höz képest. A GVH munkájával összességében a vállalati jogászok elégedettebbek, mint az ügyvédek.
- Az átlagok alapján kialakult sorrendiséget tekintve leginkább a részletes tájékoztatást és az átlátható működést tartják a GVH sajátjának a felsoroltak közül (az 1-5-ig terjedő skálán történő értékelések átlaga: 3,83 ill. 3,76). Legkevésbé a politikai függetlenséget tartják jellemzőnek a GVH-ra (átlag: 3,14).

- A GVH-ról kialakult általános kép az igazságos döntések terén történő megítéléssel van a leginkább szoros kapcsolatban. A fontosság és a teljesítmény együttes elemzése alapján GVH erősségei, vagyis azok a jellemzők, amelyekkel elégedettek a válaszadók és egyúttal fontosok is: a „részletes tájékoztatás” és az „igazságos döntések”. A „politikai függetlenség” viszont az átlagosnál nagyobb fontossággal bír, s így a legkedvezőtlenebb értékelés az elsődleges prioritásúvá emeli ezt a jellemzőt.
- A megkérdezettek több mint egyötöde (22%) nem tudta minősíteni a GVH-t a szigorúsága szempontjából. A relatív többség (38%) úgy gondolja, hogy a GVH fellépése pont megfelelő a megbüntetett vállalatok száma és a büntetések mértéke alapján. Alig-alig különbözik egymástól a nagyobb szigorú (25%) és az enyhébb ítélezést szorgalmazók (22%) aránya. Az ügyvédek szignifikánsan nagyobb hányadban (26%) szorgalmaznák a szigor növelését, mint a vállalati jogászok (12%).

Összesített ismereti mutató

- Hat, a Versenytörvényre és a GVH-ra vonatkozó kérdésből képzett összesített ismereti mutató szerint a jogászok 13%-a ismeri nagyon jól a törvényt (a kérdések több mint háromnegyedére helyes választ adott), és további 63%-uk ismerete elég jónak mondható (a jó válaszok aránya 51-75%). A törvényt kevésbé ismerők aránya (akiknél már több volt a rossz válasz, mint a jó) 21%, míg az azt gyakorlatilag egyáltalán nem ismerőké (akik a kérdések maximum egynegyedére adtak jó választ) 3%. Az elmúlt három hullám, illetve a két vizsgált terület eredményei csak minimális – nem szignifikáns – eltéréseket mutatnak egymáshoz képest.

2. Bevezető

A Gazdasági Versenyhivatal megbízásából a MASMI Hungary felmérést végzett a GVH és a versenyszabályok ismertségéről, megítéléséről a lakosság, valamint a versenyhivatali munka szempontjából kiemelt csoportok (vállalkozások, jogászok, közigazgatási szakemberek, gazdasági újságírók) körében.

A jelen tanulmány egy 200 fős – 100 ügyvédből és 100 vállalati jogászból álló – mintán végzett telefonos kérdőíves megkérdezés eredményeit mutatja be.

A kutatás fókuszában az alábbi témakörök álltak:

- a versennyel kapcsolatos attitűd és fogyasztói attitűd,
- a Versenytörvény ismertsége általában és részleteiben,
- a GVH ismertsége, a GVH feladatainak, illetve hatáskörének ismerete, munkájának megítélése, valamint
- az EU tagság versenyjogi aspektusai.

2.1. A kutatás módszere

Az adatfelvétel módja:	telefonos interjúk (CATI)
Az adatfelvétel ideje:	2018. július 2-12.
Alapsokaság:	a magyarországi ügyvédek és vállalati jogászok
Minta:	200 jogász, ebből: <ul style="list-style-type: none"> • 100 ügyvéd • 100 vállalati jogász

A mintavétel során (a korábbi kutatásokhoz hasonlóan és az ajánlatkéréssel összhangban) aránytalan rétegezést használtunk. Az egyes szegmenseken belül egyszerű (statisztikai) véletlen mintavétellel választottuk ki a mintába kerülő jogászokat, így biztosítva a szegmenseken belüli reprezentatív mintát. Fel kell hívnunk azonban a figyelmet arra, hogy a teljes minta összetétele – az aránytalan rétegezés miatt – eltér az alapsokaság összetételétől, mivel a valóságban az ügyvédek száma jóval nagyobb, mint a vállalati jogászoké. A teljes mintára vonatkozó megállapítások tehát nem vetíthetők rá automatikusan az alapsokaságra, a részmintákra vonatkozó eredmények viszont reprezentatívak. Ezért ezeket minden esetben bemutatjuk a teljes minta eredményei mellett.

Az előző kutatások adataival való összevetésnél szem előtt tartottuk, hogy minden esetben azonos összetételű mintákon nyert eredményeket vegyünk figyelembe.

2.2. A minta megbízhatósága

Egy minta megbízhatóságát a minta konfidencia-intervallumával szokás jellemezni. Ez az érték azt mutatja meg, hogy a reprezentatív kiválasztás szabályainak betartása esetén a minta segítségével mért érték maximálisan (azaz matematikai értelemben vett elképzelhető „legrosszabb esetben”, szimmetrikus eloszlás esetén) mennyire térhet el attól a hipotetikus eredménytől, amit akkor kapnánk, ha nem mintát vennénk, hanem az alapsokaság minden egyes tagját megkérdeznénk.

A teljes mintát tekintve (N=200), 95%-os megbízhatósági szinten $\pm 7,1\%$, az egyes részmintákat tekintve N=100 esetén $\pm 9,8\%$ -os konfidencia-intervallummal számolhatunk az elemzés során, azaz az értékelésnél 95%-os biztonsággal állíthatjuk, hogy a kapott eredmény maximum ekkora mértékben térhet el a célcsoport egészének véleményétől, attitűdjétől.

2.3. A minta összetétele

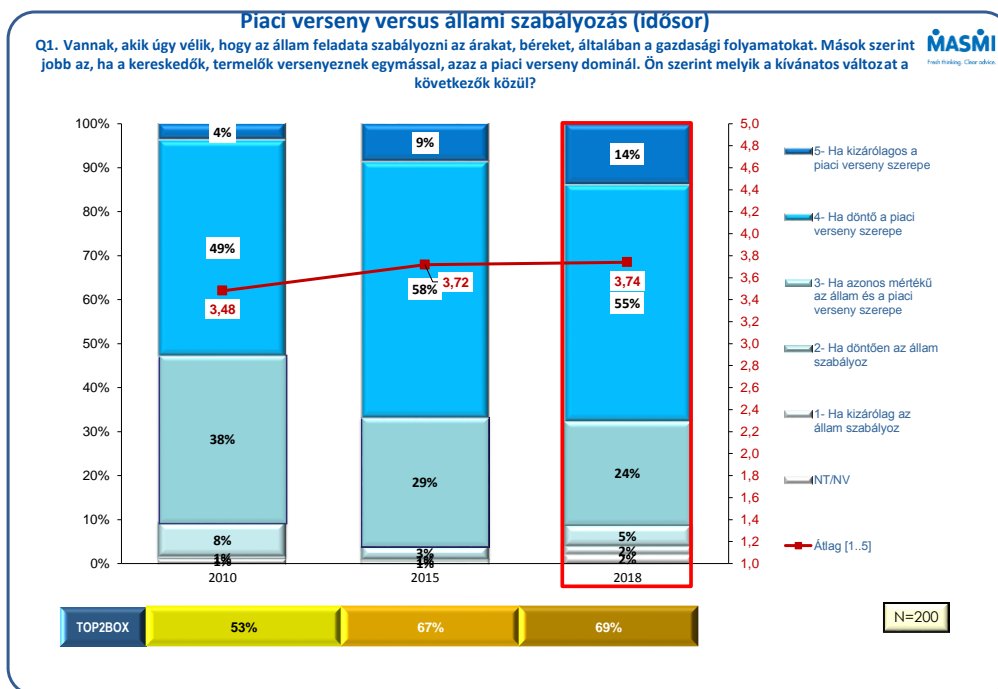
		Elemzés	Részarány
Terület	Ügyvéd	100	50%
	Vállalati jogász	100	50%
Kor	-35 éves	32	16%
	36-49 éves	78	39%
	50-65 éves	76	38%
	65 év feletti	14	7%
Településtípus	Budapest	42	21%
	Megyeszékhely	74	37%
	Város	80	40%
	Község	4	2%
Gazdasági érintettség	Fő területét jelentik a gazdasági életet érintő kérdések	46	23%
	Nem fő területe, de szokott vele foglalkozni	100	50%
	Nem szokott vele foglalkozni	50	25%
	NT/NV	4	2%
Az érintett területekkel foglalkozók	Versenyjog	34	17%
	Közbeszerzések	28	14%
	Fogyasztóvédelem, fogyasztói panaszok	46	23%
	Közszolgáltatók	30	15%
ÖSSZESEN		200	100%

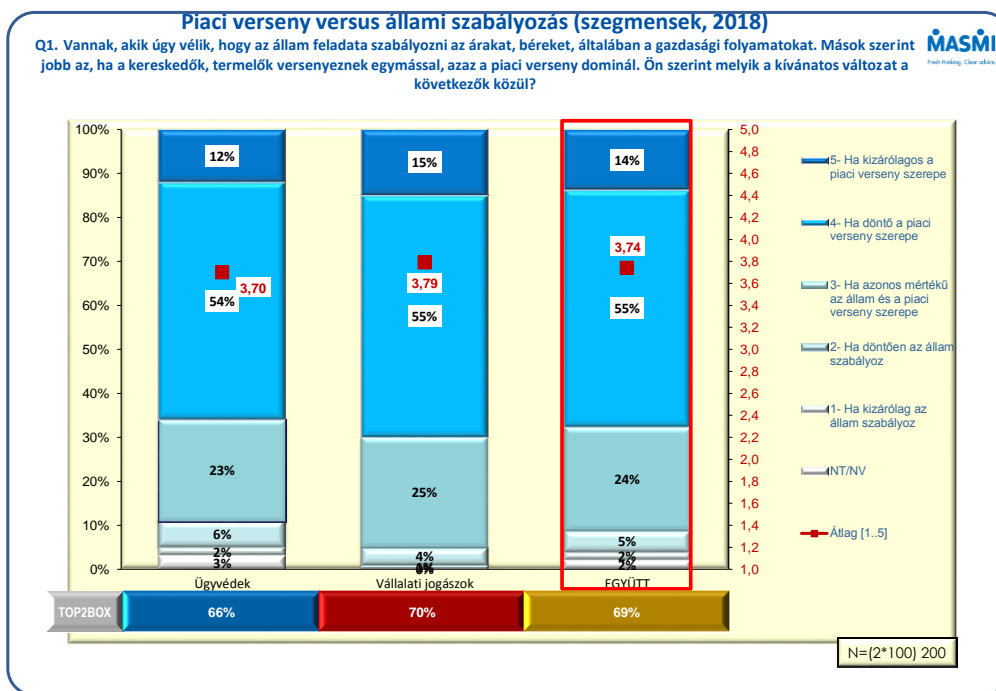
3. Verseny-attitűd

A megkérdezett jogászok több mint kétharmada (69%) a piaci versenyt preferálja az állami szabályozással szemben, bár ezen belül a teljesen szabad, állami beavatkozástól mentes versenyt mindössze 14%-uk tartaná kívánatosnak. 24%-uk szerint az ideális helyzetet az állam és a piaci verseny egyensúlya jelenti, míg mindössze 7% látná szívesen az állami beavatkozás nagyobb súlyát, illetve kizárólagosságát.

Az idei eredmények a három évvel korábbiakra emlékeztetnek, azzal a különbséggel, hogy némileg megnőtt a piaci verseny kizárólagos szerepét szorgalmazók részaránya.

A vállalati jogászok valamelyest nagyobb arányban preferálják a piac szerepének prioritását, mint az ügyvédek, de ez a különbség nem szignifikáns.

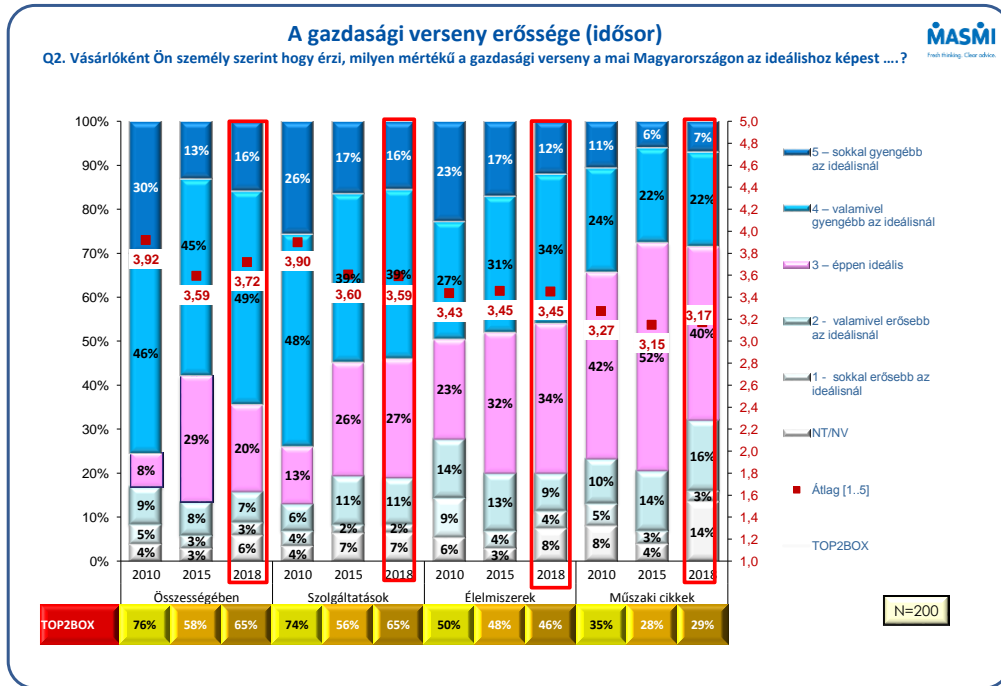
Egyéb – demográfiai – ismérv szerint sem volt jelentős átlagtól való eltérés.

A jogászok egyötöde érzékeli magánemberként, vásárlóként ideális mértékűnek a versenyt. Közel kétharmaduk (65%, azaz majdnem annyian, amennyien a piac szerepét szeretnék növelni) az ideálisnál gyengébbnek gondolja azt: 16% szerint sokkal gyengébb, közel felük (49%) szerint valamivel gyengébb. Mindössze 10% érzi úgy, hogy a verseny erősebb a kívánatosnál.

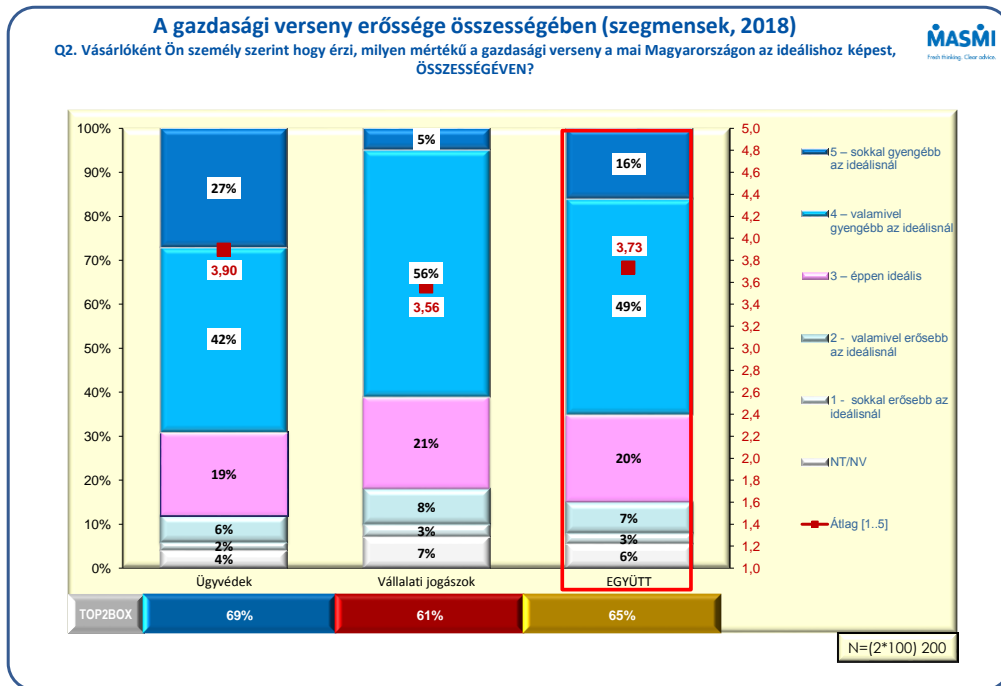
Mindazonáltal a 3,72-os átlag (sokkal gyengébb az ideálisnál=5 ... sokkal erősebb az ideálisnál=1) – noha magasabb a 2015-esnél (3,59) – elmarad a 2010-estől (3,92). Ez azt sejteti, hogy a jogászok most némileg kevésbé hiányolják a gazdasági verseny, azaz a piac hegemoniáját, mint 8 éve.

Érdekes ugyanakkor, hogy az egyes konkrét területeken (szolgáltatások, élelmiszerek, műszaki cikkek) kevésbé hiányolják a vizsgált szakma képviselői a gazdasági verseny hatását, mint összességében, s az itteni eredmények a 3, s nem a 8 évvel ezelőttiekhez állnak közelebb.

A piaci hatások még erősebb érvényesülését elsősorban a szolgáltatásoknál várják, s a legkevésbé a műszaki cikkekénél (az előbbinél csak 27%, az utóbbinál viszont 40% azoknak az aránya, akik ideálisnak tekintik a gazdasági versenyt).

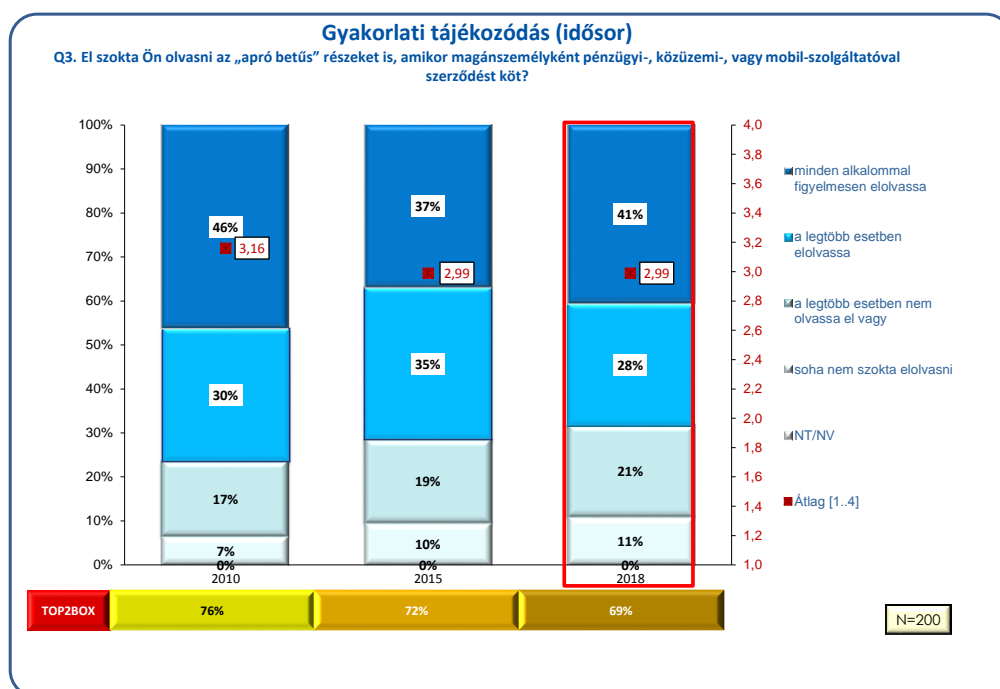
Az átlagok és a top2box értékek egyaránt azt sejtetik, hogy az ügyvédek valamelyest jobban nyitnának a piac irányába, mint a vállalati jogászok.

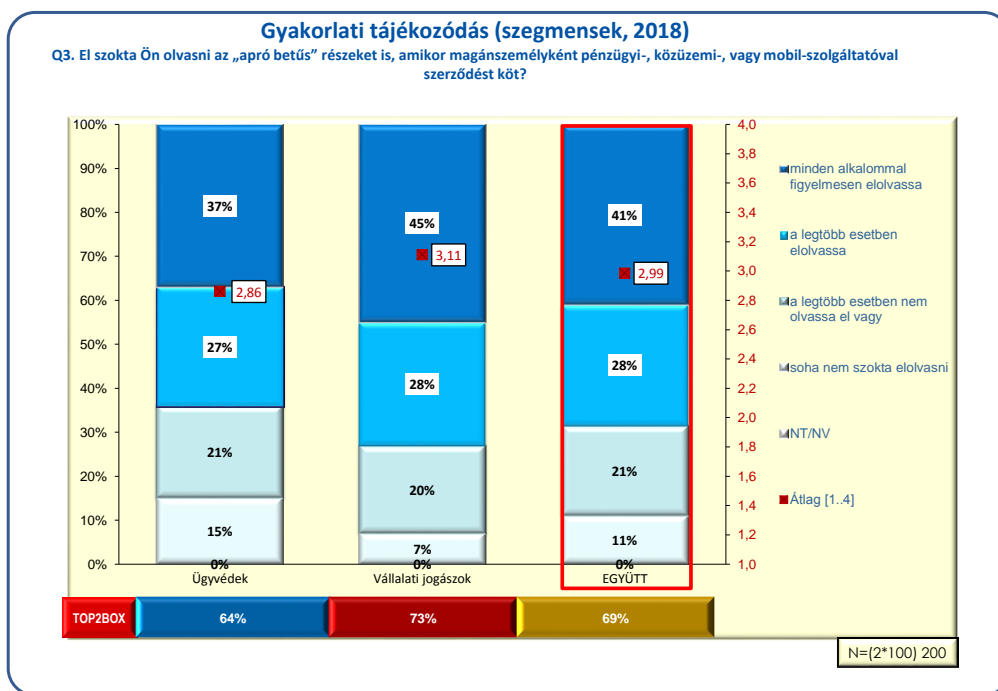
4. Gyakorlati piactudatosság

A gyakorlati piactudatosságot – vagyis azt, hogy a válaszadó konkrét (bár hipotetikus) élethelyzetekben, fogyasztóként hogyan viselkedne, mennyire alaposan tájékozódna, illetve mennyire alapozna a versenyre – két kérdés vizsgálta. Az egyik arra kérdezett rá, hogy milyen gyakran olvassa el az „apró betűs részeket” a szerződéskötéseknél (gyakorlati tájékozódás), a másik pedig a lakásfelújítást végző szakember kiválasztásának módjához kapcsolódóan, a versennyel összefüggő attitűdöt kívánta felmérni.

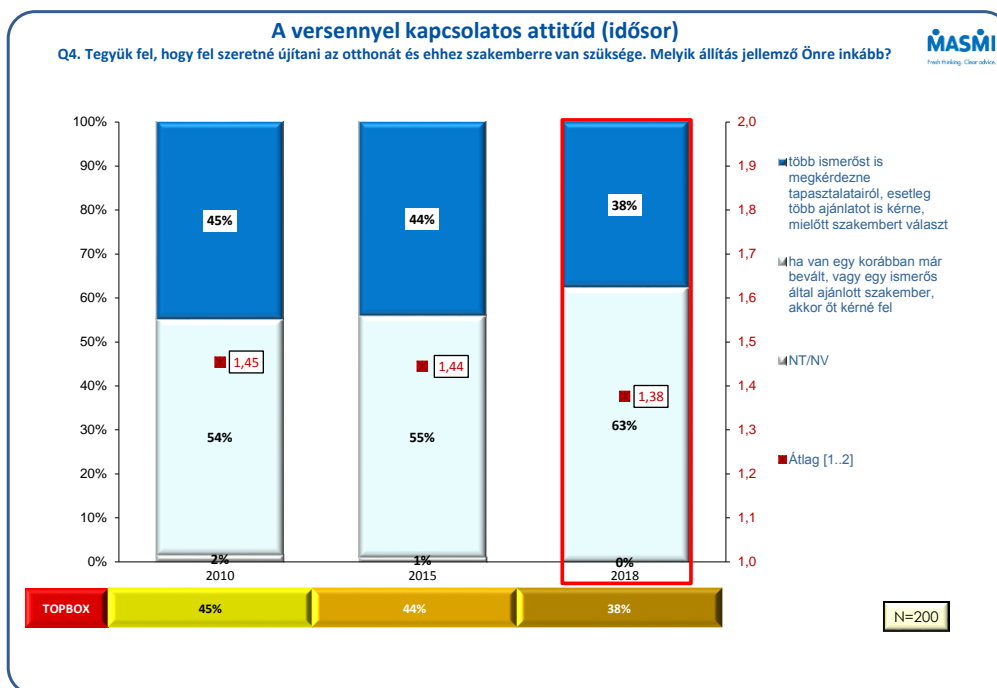
A jogászok 69%-a állította azt, hogy mindig vagy legalább az esetek túlnyomó többségében el szokta olvasni az „apró betűs” részeket is, amikor magánszemélyként szerződést köt egy bizonyos szolgáltatóval. Ez az arány a 8 évvel ezelőttihez (76%) képest érzékelhetően alacsonyabb, de nem tér el szignifikánsan a 2015-östől (72%).

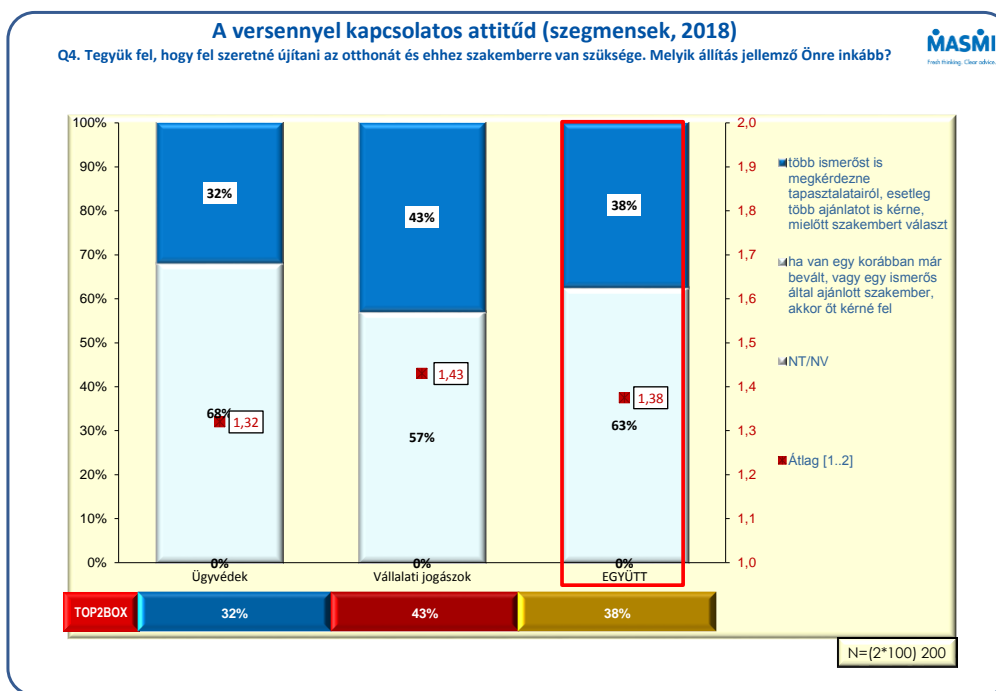
A vállalati jogászok körültekintőbbeknek tűnnek – mind az átlagok, mind a top2box értékek alapján –, mint az ügyvédek.

A válaszadók alig több mint harmada (38%) nyilatkozott úgy, hogy lakásfelújítás esetén több forrásból is érdeklődne, mielőtt döntene egy szakember mellett. Ez jelentősen kisebb arány annál (44-45%), mint amit az előző két felmérés mutatott ki. A tendencia háttérben nem is annyira a piactudatosság tényleges csökkenése, hanem a szakember/szakmunkás kínálat szűkülése állhat.

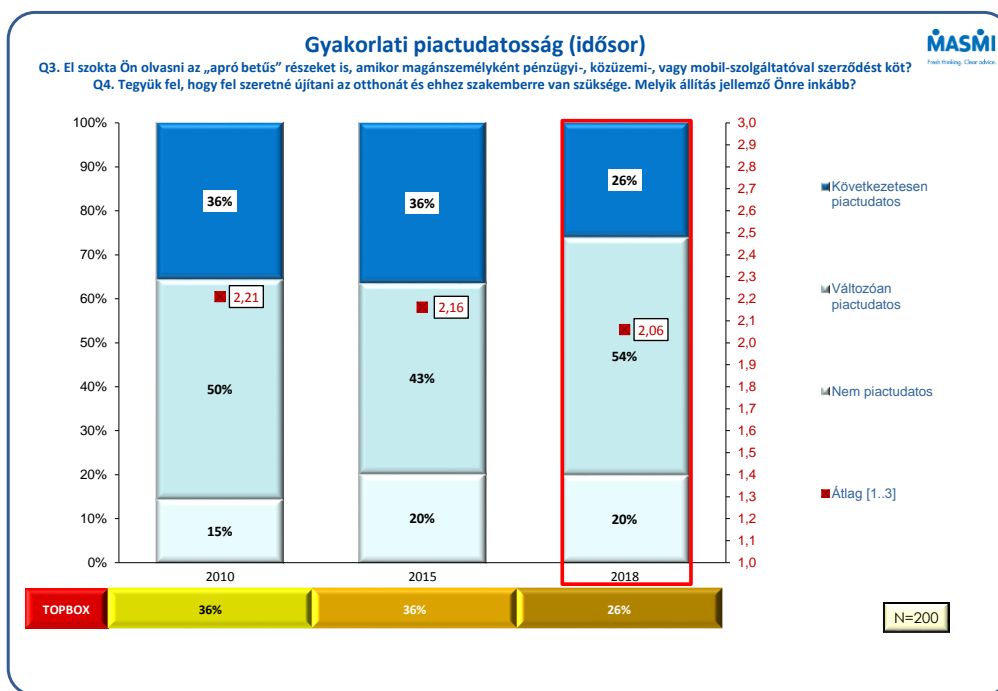
Ebben a tekintetben is a vállalati jogászok tűnnek körültekintőbbeknek, azaz piactudatosabbaknak: 43%-uk kérne több ajánlatot, míg az ügyvédek esetében csupán 32%.

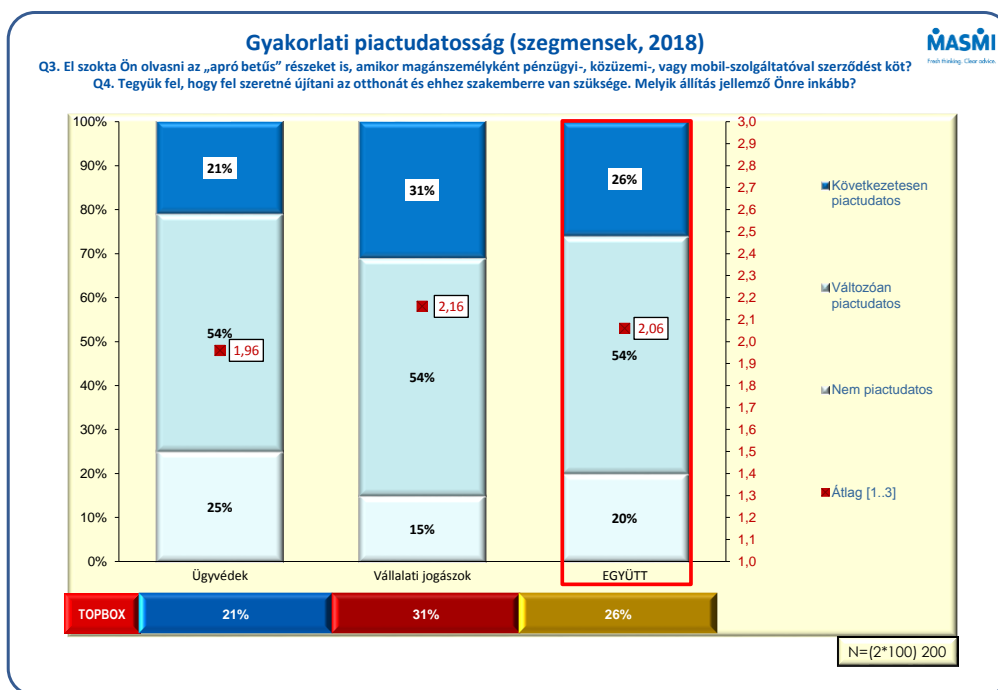
A megkérdezett jogászokat – a fenti két kérdésre adott válaszaik alapján – három, a gyakorlati piactudatosság szerint kialakított csoportba soroltuk:

- Következetesen piactudatos fogyasztók: akik a legtöbb esetben, vagy minden alkalommal elolvassák az „apró betűs” részeket és a szakemberválasztásnál is alternatívákban gondolkoznak (vagyis a gyakorlatban is élnek a piactudatosság lehetőségeivel).
- Változóan piactudatos fogyasztók: akik vagy (a legtöbb esetben / minden alkalommal) elolvassák az „apró betűs” részeket, vagy a szakemberválasztás előtt alternatívákban gondolkoznak.
- Nem piactudatos fogyasztók: akik magánszemélyként nem próbálnak élni a verseny piacok adta lehetőséggel, illetve nem mutatnak igényt az ezeken szükséges alaposabb tájékozódásra a két kiválasztott fogyasztói döntési helyzetben; azaz többnyire nem olvassák el az apró betűs részeket a szerződéseknél, és nem keresik az alternatívákat a szakemberek kiválasztása során.

A jogászok közül 26% bizonyult „következetesen piactudatos fogyasztónak” a fenti besorolás alapján, minden ötödik válaszadó (20%) pedig a „nem piactudatos” kategóriába sorolható. A következetesen piactudatos jogászok részaránya (topbox) 10 százalékponttal alacsonyabb az előző két hullámban mért mutatószámánál.

Ugyancsak 10% pont a különbség a két jogászi területen mért topbox mutatószámok között a vállalati jogászok javára.

5. Verseny-attitűd versus gyakorlati piactudatosság

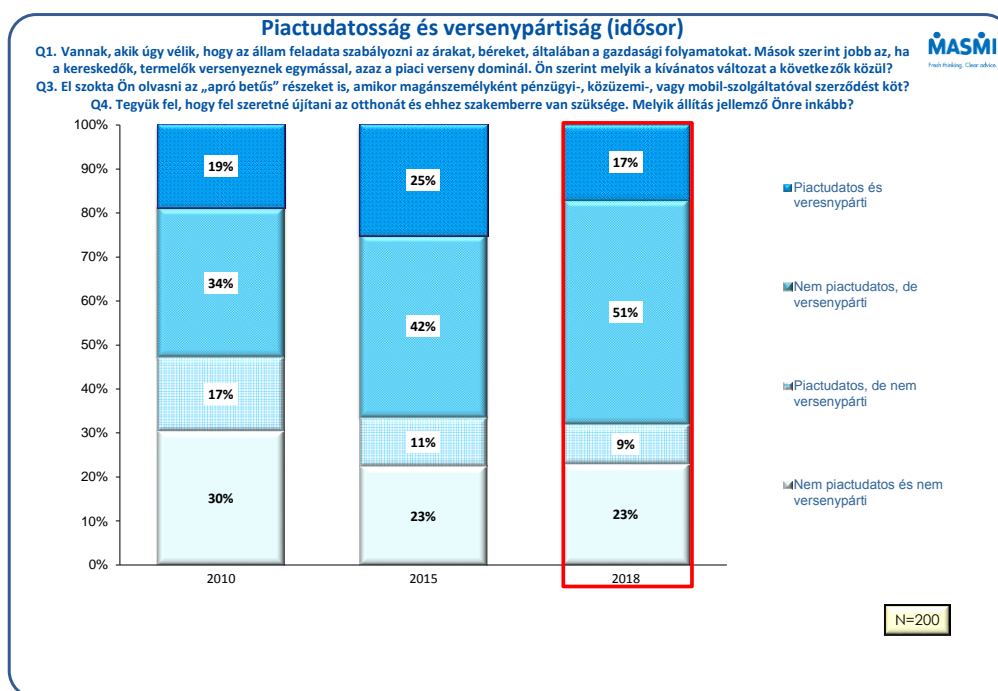
E két dimenziót – azaz a versenyhez való „elvi” hozzáállást és a gyakorlatban tanúsított piactudatosságot – együttesen is vizsgáltuk. A gyakorlati piactudatosságot a korábbiakban már definiáltuk¹. A „deklaráltan versenypárti” kategóriába tartozás feltétele az, hogy a válaszadó kívánatosnak tartsa a piaci verseny dominanciáját, azaz azt, hogy kizárólagos vagy döntő legyen a piaci verseny szerepe a gazdasági folyamatokban.

A jogászokat e két dimenzió alapján négy különböző csoportba lehet besorolni. Ezt a lenti ábra szemlélteti.

A válaszadók hatodrésze (17%) egyszerre deklaráltan versenypárti és piactudatos fogyasztó. 9%-ra jellemző a piactudatosság, de nem jellemző a versenypártiság, minden második válaszadó (51%) pedig csak versenypártinak mondható, piactudatos fogyasztónak nem. A jogászok 23%-a se nem piactudatos, se nem versenypárti.

A két utóbbi felmérés eredményei nagyon hasonlóak, csupán a piactudatosságban látszik némi visszaesés. A 8 évvel ezelőtti eredményekkel való összehasonlítás

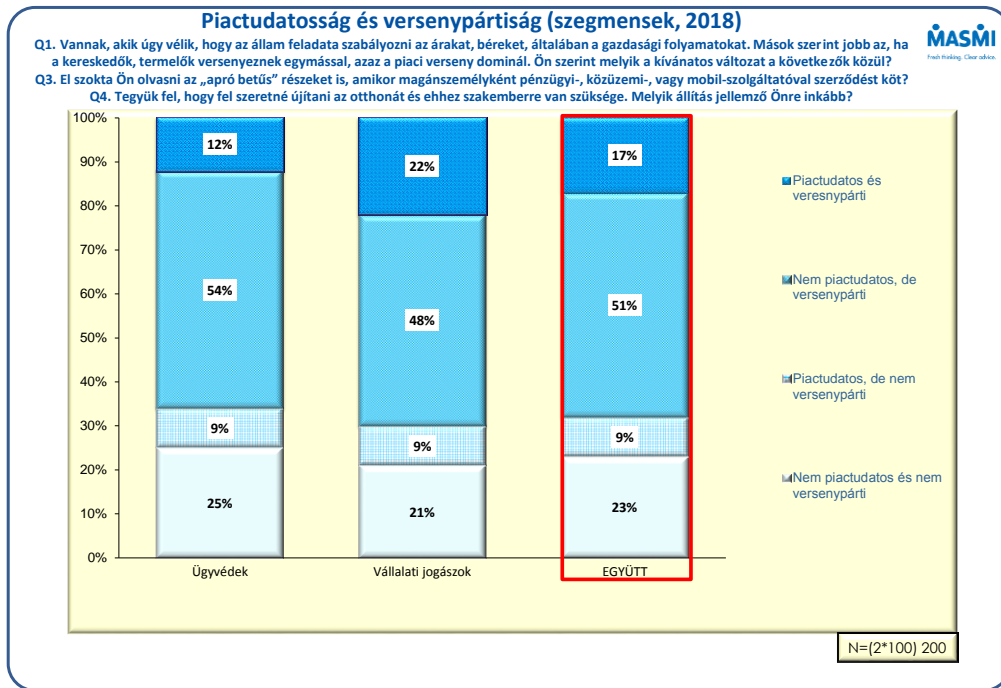
- a versenypártiság erősödését és a piactudatosság lanyhulását jelzi.

A két jogász területen alapvetően a piactudatosság kapcsán mértünk érzékelhető különbségeket, a versenypártiságot illetően hasonló eredmények születtek.

¹ Ebben a felosztásban az egyszerűség kedvéért összevontuk a „változóan piactudatos” és a „nem piactudatos” kategóriákat, és „piactudatos” fogyasztónak csak a „következetesen piactudatosokat” neveztük (akik az apró betűs részeket is elolvassák és a szakemberválasztásnál is alternatívákban gondolkodnak).

6. A Versenytörvény ismerete

Az idén is vizsgáltuk azt, hogy mennyire ismerik a jogászok a Versenytörvény tartalmát, hatókörét. A minta kialakításánál szűrőkritérium volt a Versenytörvény legalább érintőleges ismerete.

6.1. Ismeretek a Versenytörvény céljáról

Az előző két felméréshez hasonlóan először egy teljesen nyitott, majd egy több állításos, zárt kérdés vizsgálta a Versenytörvény céljára vonatkozó ismereteket. A nyitott kérdés szöveges válaszait utólag kódoltuk, majd ezeket a kódokat csoportosítottuk a válasz helyessége alapján három kategóriába (jó, kétértelmű, rossz válasz).

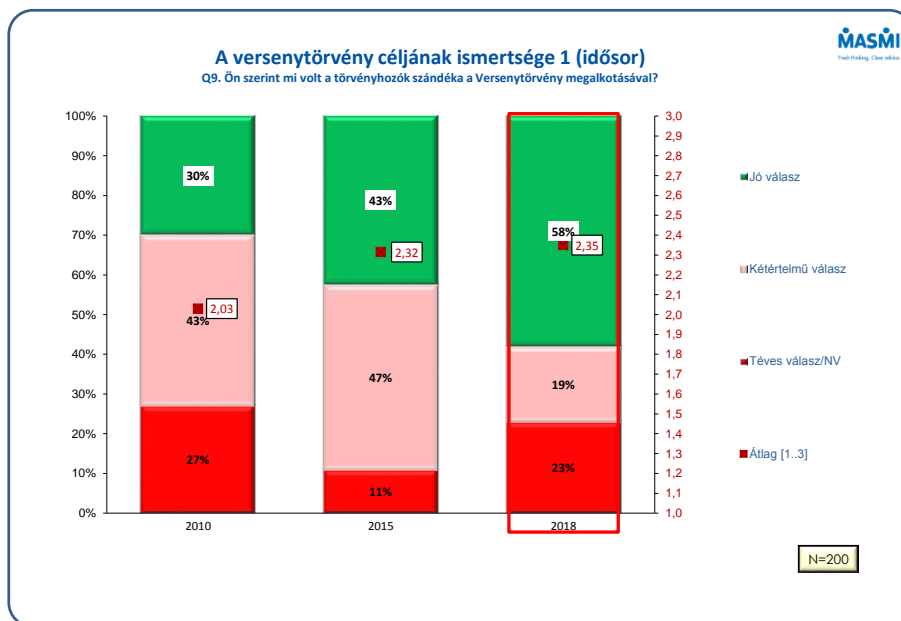
A részletesen kódolt válaszok említési számát és százalékos arányát mutatja az alábbi táblázat.

Tudomása szerint mi a célja a versenytörvénynek?		
Bázis: N=200	Említések száma	Százalékos arány
Egyértelműen helyes válaszok:		
A (tisztességes) verseny elősegítése, fenntartása	39	19%
Tisztességtelen piaci magatartás megakadályozása	38	19%
Kartellek, egyeztetések megakadályozása	19	9%
Visszaélések megakadályozása	15	8%
A fogyasztók védelme, érdekeinek a biztosítása	7	3%
Kétértelmű válaszok²:		
A (piaci) verseny szabályozása, kontrollálása	22	11%
Esélyegyenlőség/egyenlő feltételek biztosítása	9	4%
A megfelelő gazdasági verseny biztosítása	5	3%
A piacgazdaság védelme	2	1%
R rossz válaszok:		
A szabadpiac megteremtése	7	3%
A gazdaság szabályozása	4	2%
A piac védelme	6	3%
A gazdasági folyamatok szabályozása	2	1%
Egyéb rossz válasz	3	1%
NT/NV	25	13%

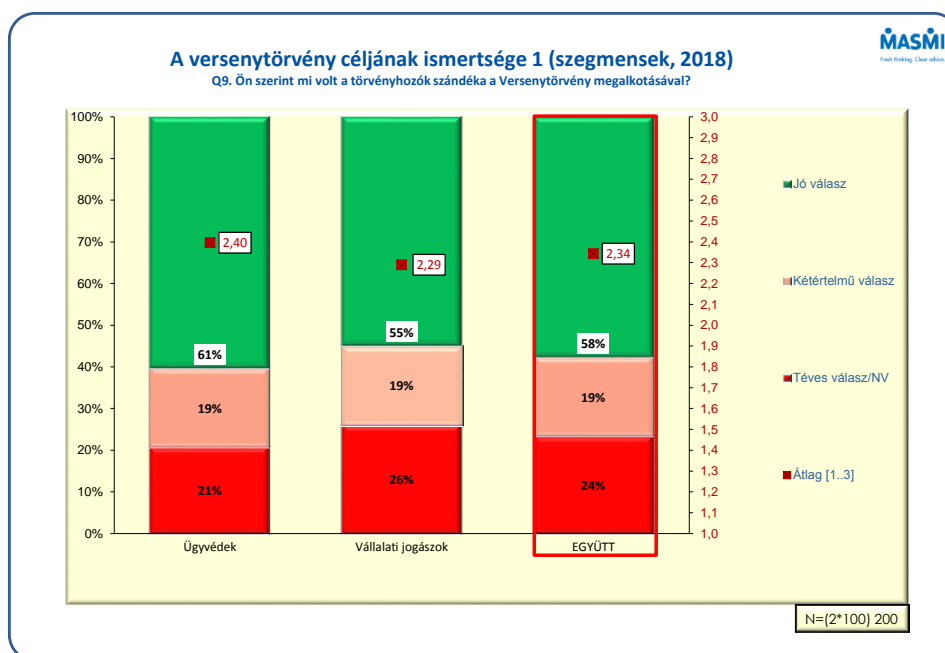
Az eredmények alapján a jogászok közel hatvan százaléka (58%) van teljes mértékben tisztában a Versenytörvény céljaival. Közel egyötödük (19%) adott csupán részben jó (inkább jó, inkább rossz vagy kétértelmű) választ erre a kérdésre. A tájékozatlanok aránya 23%.

Az átlagok alapján (jó válasz=3, kétértelmű válasz=2, téves válasz/ NV/NT=1) az ideai eredmények gyakorlatilag megegyeznek a 3 évvel ezelőttiekkel és szignifikánsan jobbak a 2010-eseknél. Ki kell emelni, hogy 2018-ban mind a jó, mind a téves (vagy „nem tudja”) válaszok aránya jóval magasabb volt, mint 2015-ben, s egyúttal jelentősen csökkent a kétértelmű vagy vegyes válaszok hányada is.

² Ezek a válaszok lehetnek helyesek is, helytelenek is, attól függően, hogy mire gondolt közben a válaszadó.

Az ügyvédek nagyobb arányban adtak egyértelműen helyes választ a nyitott kérdésre, mint a vállalati jogászok.

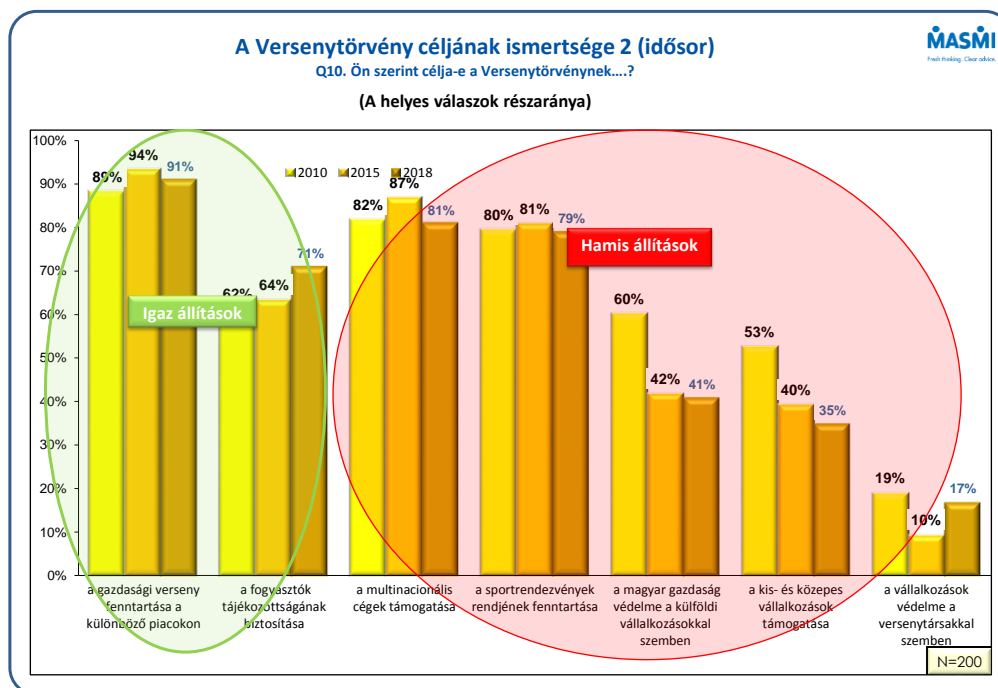
Az egyes lehetséges célok ismeretének támogatott vizsgálatában a túlnyomó többség (91%) helyesen állította azt, hogy a Versenytörvény alapvető célja a „gazdasági verseny fenntartása a különböző piacokon”. Ennél jóval kisebb arányban, a jogászok 71%-a tudta csak helyesen azt, hogy „a fogyasztók tájékozottságának biztosítása” is célja a törvénynek.

Noha négyötöd körüli hányadban tisztában vannak a jogászok azzal, hogy sem multinacionális cégek támogatása (81%), sem a sportrendezvények rendjének a fenntartása (79%) nem tartozik a Versenytörvény céljai közé, a vállalkozásoknak a versenytársakkal szembeni védelmét 17%(!), a kvk-k támogatását (35%), valamint a magyar gazdaságnak a

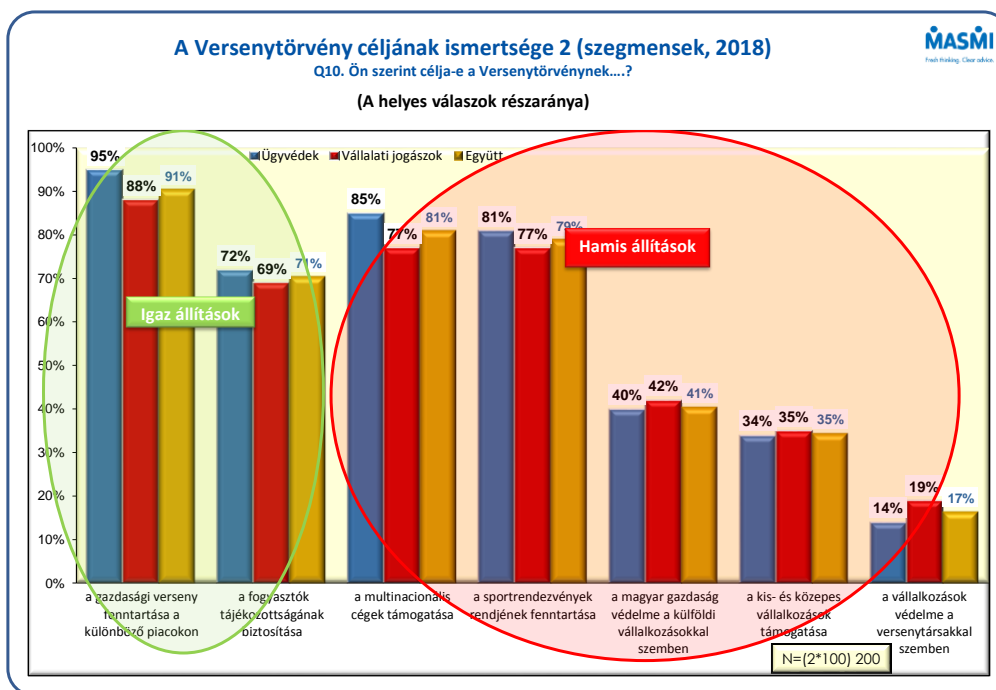
külföldi vállalkozásokkal szembeni védelmét (41%) csupán a jogászok kisebbsége zárta ki – helyesen – a valós célok közül.

Érdekes, hogy a kkv-k támogatását illetően a jó válaszok arányának a 2010 és 2015 közötti jelentős visszaesését követően, 2018-ban tovább nőtt az ide vonatkozó tévképzetek (és/vagy tanácsalanság) súlya.

A válaszadók 3%-a (2010-ben: 4%, 2015-ben: 1%) adott mind a hét állítás esetében helyes választ.

Noha szignifikáns eltérést egyik célmeghatározás kapcsán sem mértünk, az ügyvédek biztosabb tájékozottságára következtethetünk abból, hogy az állítások többségénél (7 esetből 4-ben) ők adtak nagyobb arányban helyes választ. Csúpan a vállalkozásoknak a versenytársakkal szembeni védelmét illetően volt kevesebb a helyes válasz náluk, mint a vállalati jogászoknál.

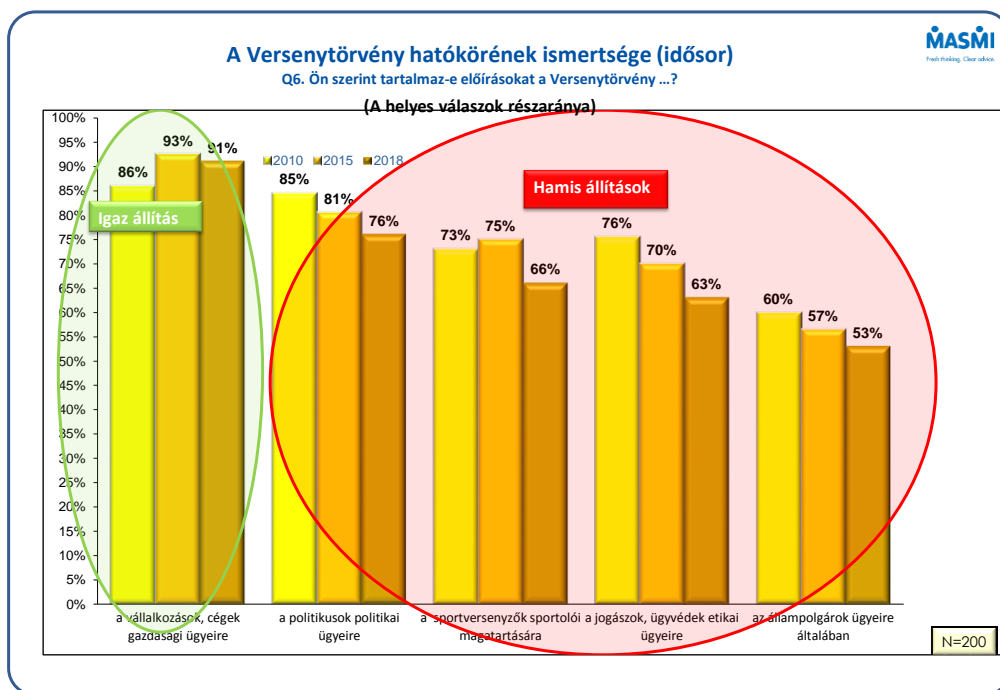

6.2. Ismeretek a Versenytörvény tartalmáról

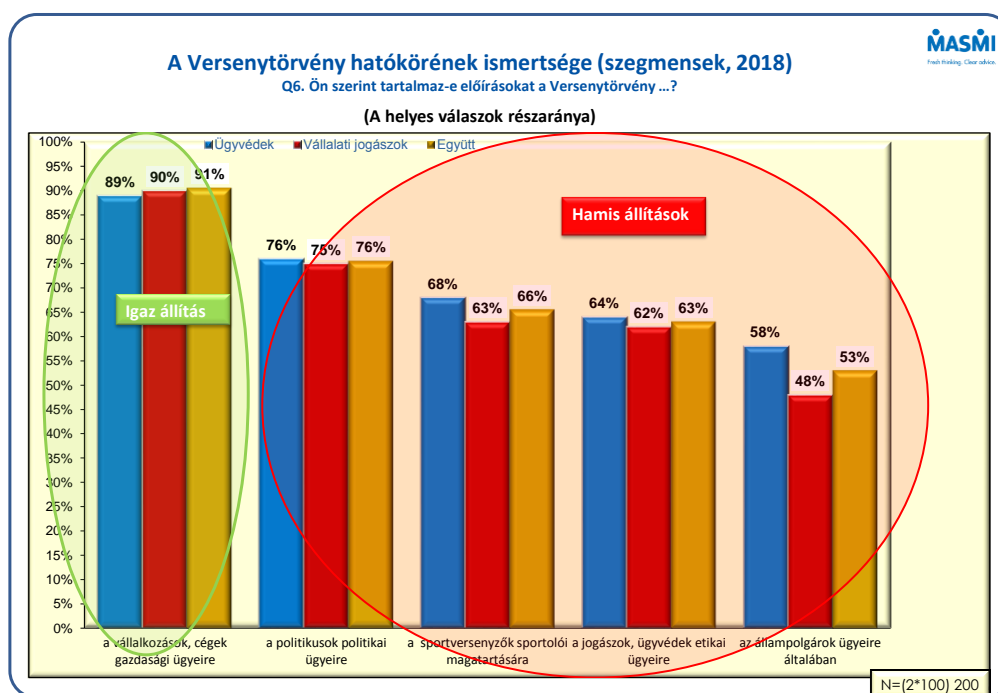
A megkérdezett jogászok több mint kilenczede (91%) tudta, hogy a Versenytörvény a vállalkozások, cégek gazdasági ügyeire vonatkozóan tartalmaz előírásokat. Ugyanakkor mindössze 53%-uk van tisztában azzal, hogy az állampolgárok ügyeire általában nem vonatkozik a törvény.

Valamennyi megtévesztő állítás kapcsán némileg csökkent a helyes (nemleges) válaszok részaránya.

A kizárólag jó választ adók (akik csak a vállalkozások gazdasági ügyeit jelölték meg) aránya 30% volt, szemben a 2010-es 33 és a 2015-ös 36%-kal.

A két jogászi területen nagyjából hasonló ismereti szintet mértünk a Versenytörvény hatókörét illetően, csupán az állampolgárok ügyei kapcsán tűnnek a vállalati jogászok sokkal tájékozatlanabbaknak, mint az ügyvédek.

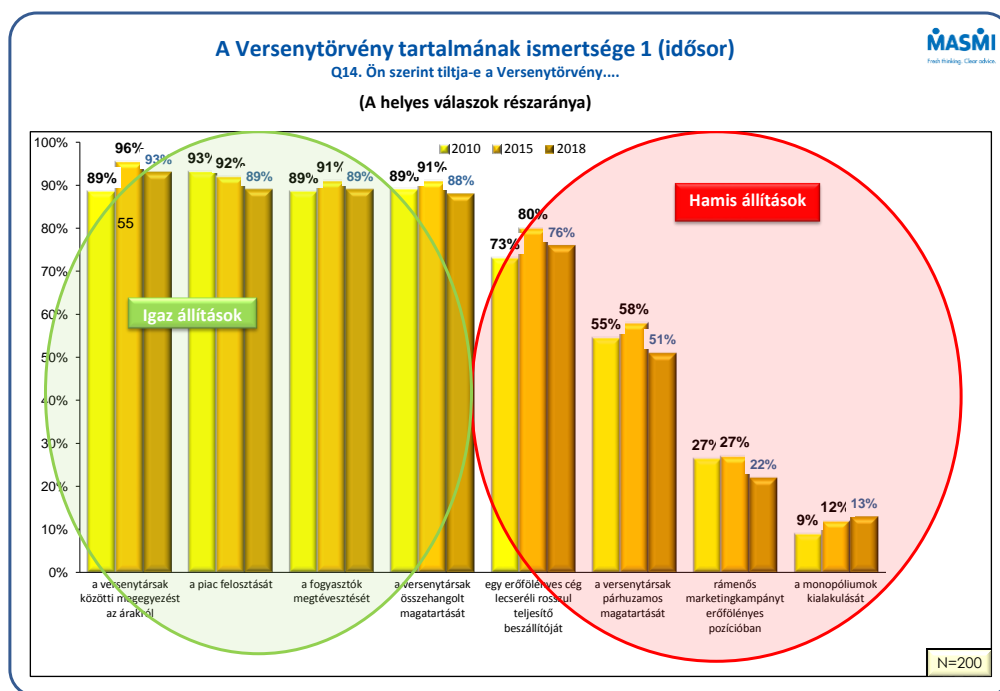

Viszonylag tájékozottak voltak a jogászok a Versenytörvény tiltó rendelkezései tekintetében is. Nyolc tevékenységről kérdeztük, hogy tiltja-e azokat a Versenytörvény. Négyenél (a piac felosztása, megegyezés az árakról, a fogyasztók megfélemlítése, versenytársak

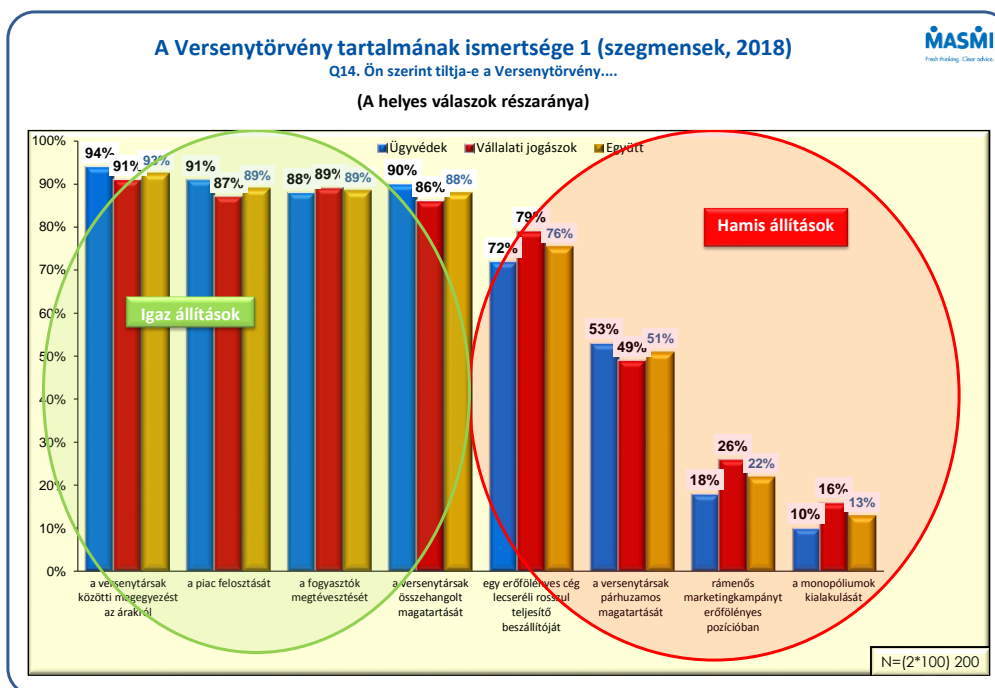
összehangolt magatartása) az „igen”, további négyenél (erőfölényes cég lecseréli rosszul teljesítő beszállítóját, párhuzamos magatartás, rámenős marketingkampány erőfölényes pozícióban, monopóliumok kialakítása) pedig a „nem” volt/lett volna a helyes válasz.

Az igaz állításoknál a jó válaszokat adók aránya 90% körüli volt, a hamis állítások esetén viszont nagyobb változatosságot tapasztaltunk (a jó válaszok aránya 13 és 76% között mozgott). Az egy százalékpontos javulás ellenére, továbbra is tartja magát az a tévképzet, hogy a Versenytörvény tiltja a monopóliumok kialakulását.

Az eredmények hasonlóak voltak a korábbi kutatásokéhoz, de a „rámenős marketingkampányt” és a „versenytársak párhuzamos magatartását” illetően kimutathatóan visszaesett a helyes válaszok aránya 2015-hez képest.

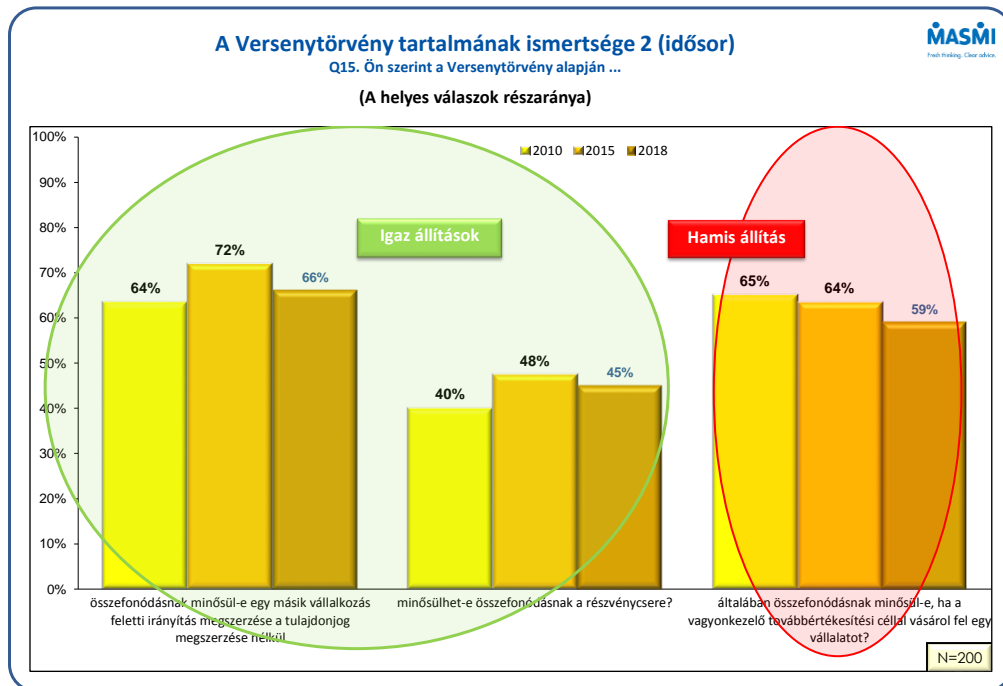
A valós állítások esetében az ügyvédek tűntek valamelyest tájékozottabbnak (vagy inkább határozottabbnak), míg a hamis állítások esetén a vállalati jogászok nagyobb arányban találták el a helyes („nem”) választ.

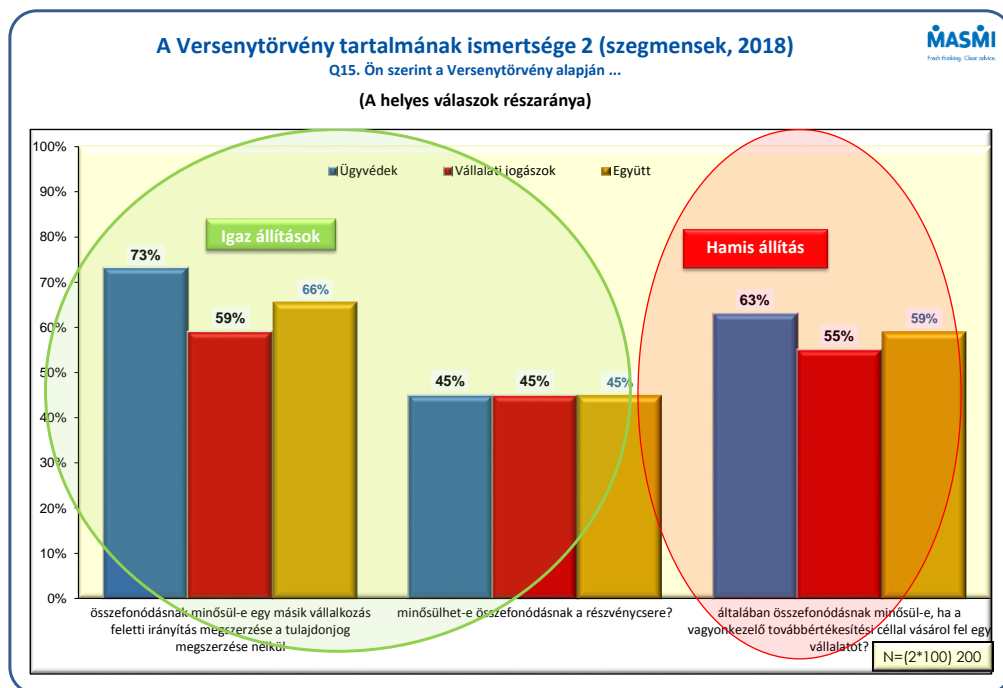
A jogászok többé-kevésbé tisztában vannak azzal, hogy mi minősül összefonódásnak a Verseny törvény alapján. Kétharmaduk (66%) tudta helyesen, hogy egy másik vállalkozás feletti irányítás megszerzése a tulajdonjog megszerzése nélkül is ebbe a kategóriába tartozik. Azt már kevesebben, mindössze a válaszadók 45%-a tartotta igaznak, hogy a részvénycsere is összefonódásnak minősülhet. (A válaszok hasonlóan alakultak a korábbi hullámokban is.)

Noha a válaszadók többsége (59%) helyesen állította, hogy általában nem minősül összefonódásnak az, ha a vagyonkezelő tovább értékesítési céllal vásárol fel egy vállalatot, ez az arány némi – nem szignifikáns – visszaesést mutat a korábbi hullámok idevonatkozó mutatószámaihoz képest.

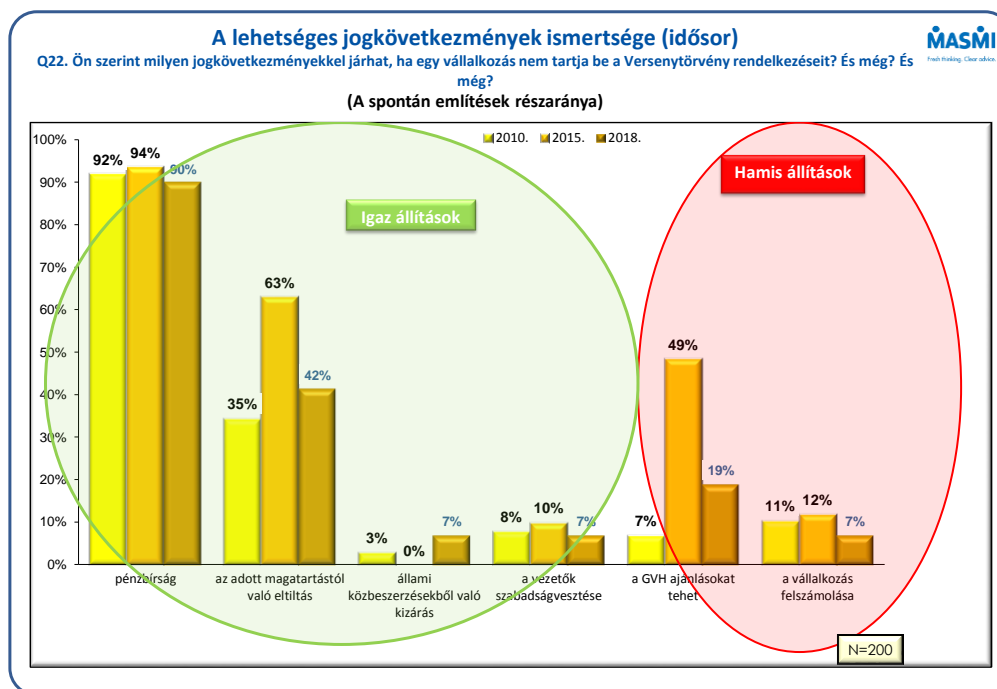
A részvénycsere minősítésének kivételével (ahol teljesen azonos arányú helyes válasszal találkoztunk) e téren az ügyvédek tűnnek némileg tájékozottabbnak.

A jogászok túlnyomó hányada (90%-a) spontán megemlítette, hogy a Versenytörvény megsértése pénzbírságot vonhat maga után. Nagyságrendileg kevesebb válaszdóznak jutott eszébe az adott magatartástól való eltiltás (42%), az állami közbeszerzésekből történő kizárás (11%) és a vezetők szabadságvesztése (7%).

Noha az előző felmérésben mértékhez képest arányaiban visszaesett, de még mindig elég elterjedtnek tekinthető az a tévhit, hogy a Versenytörvény megsértése esetén a GVH ajánlásokat, javaslatokat tehet a visszasság megszüntetésére (19%) vagy akár fel is számoltathatja a céget (7%).

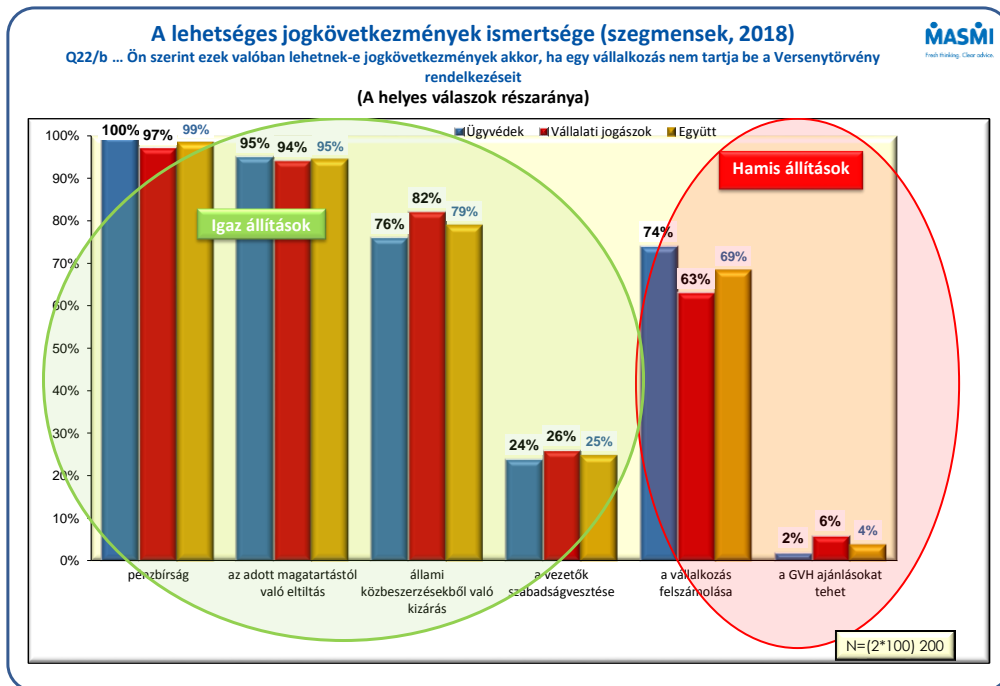
A nyitottan feltett kérdésre mindössze a megkérdezettek 3%-a nem tudott válaszolni.

A spontán említések elsősorban arra világítottak rá, hogy milyen jogkövetkezményeket tekintenek tipikusnak a jogászok. Az ismeretek mélyebb feltárására az ideai felmérésben támogatottan is rákérdeztünk a Versenytörvény megsértésének lehetséges jogkövetkezményeire.

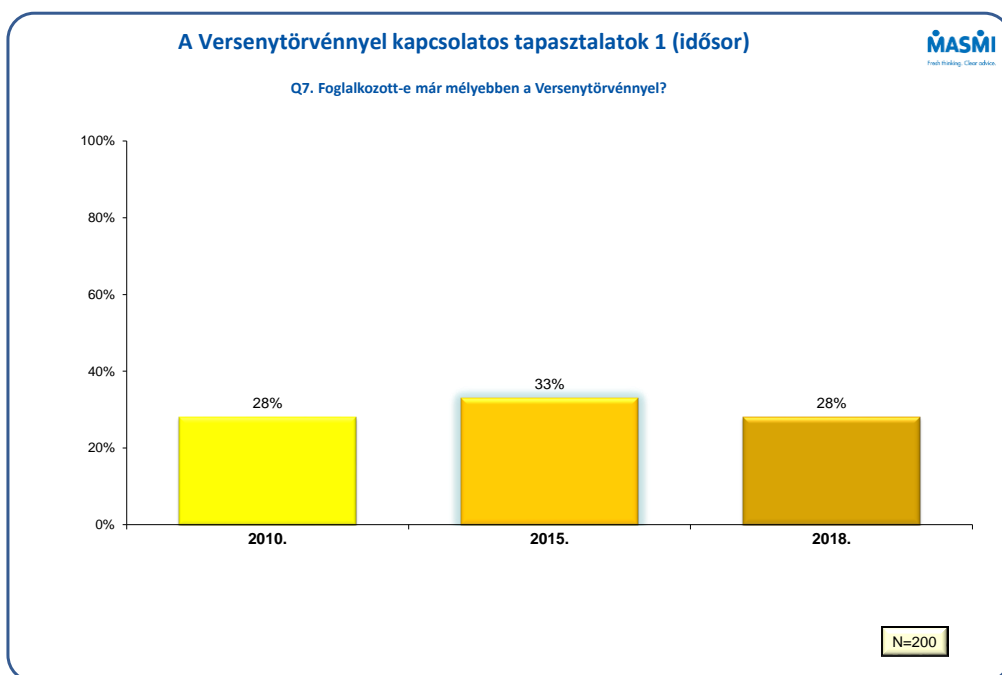
A jogászok döntő hányada tisztában van a pénzbírság (99%) és az adott magatartástól való eltiltás (95%) alkalmazásának gyakorlatával. Valamelyest kisebb arányban tartották lehetséges jogkövetkezménynek az állami közbeszerzésekből való kizárást, s markánsan kisebbségben vannak azok a jogászok, akik a vezetők szabadságvesztését is realitásnak véli a Versenytörvény megsértése esetén.

Elenyésző volt azoknak a jogászoknak a száma és aránya, akik tudják, hogy a GVH-nak nem feladata ajánlásokat/javaslatokat tenni a visszasságok megszüntetésére, s a válaszadók közel harmada nincs tisztában azzal, hogy a vállalkozás felszámolása sem lehet jogkövetkezmény. Az ajánlás kapcsán a vállalati jogászok, a felszámolás tekintetében pedig az ügyvédek tűnnek némileg tájékozottabbaknak.

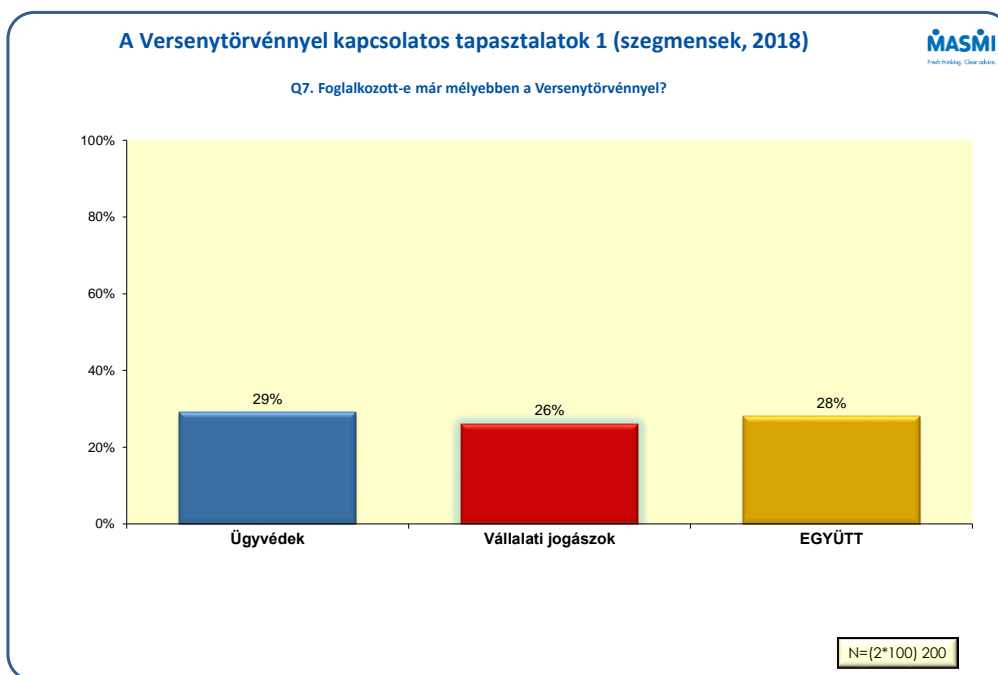

6.3. A Versenytörvény szerepe a jogászok munkájában

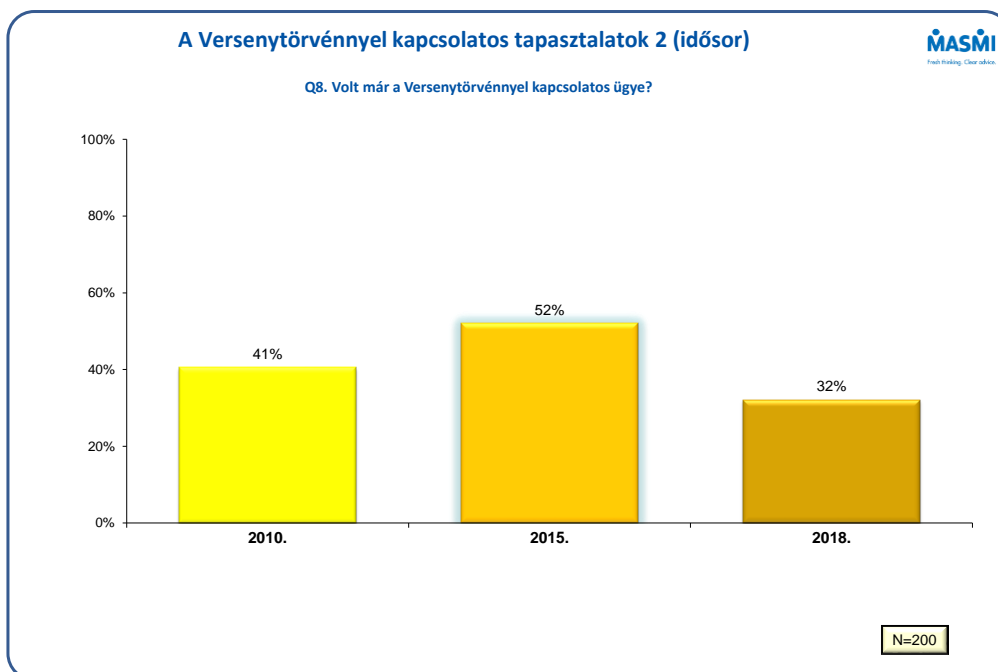
A megkérdezett jogászok 28%-a foglalkozott már mélyebben a Versenytörvénnyel. Ez az arány megegyezik a nyolc évvel ezelőttivel, s valamelyest alatta marad a 2015-ben mértnek.

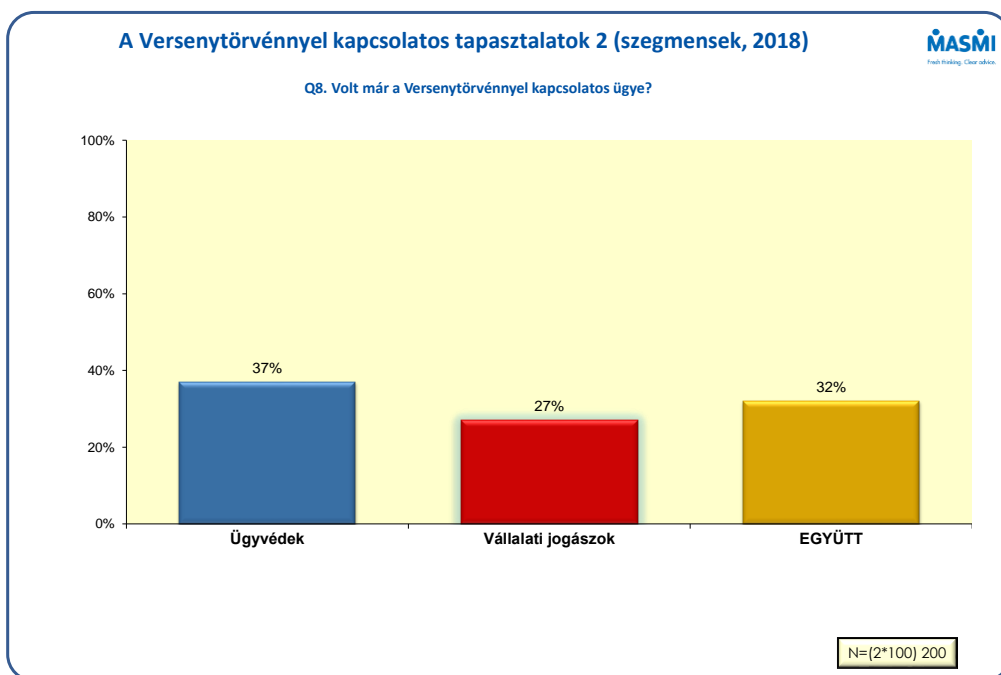
Az ügyvédekénél valamelyest – nem szignifikánsan – magasabb volt a pozitív válaszok részaránya.

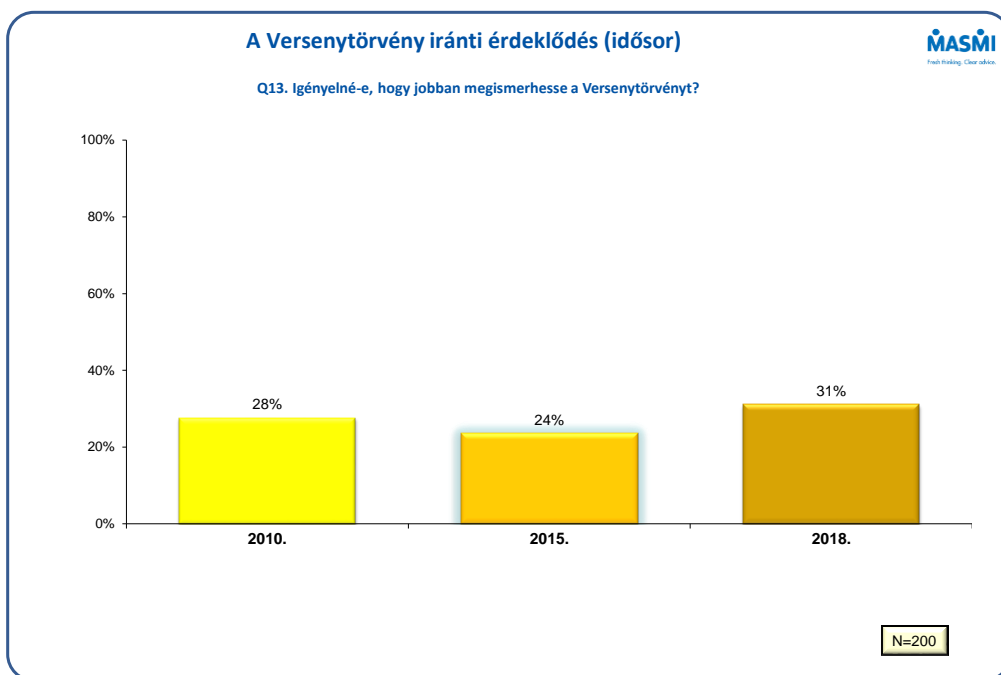
A válaszadók 32%-ának volt már a Versenytörvénnyel kapcsolatos ügye. Ez az arány jelentősen kisebb az előző két hullámban mértéknél.

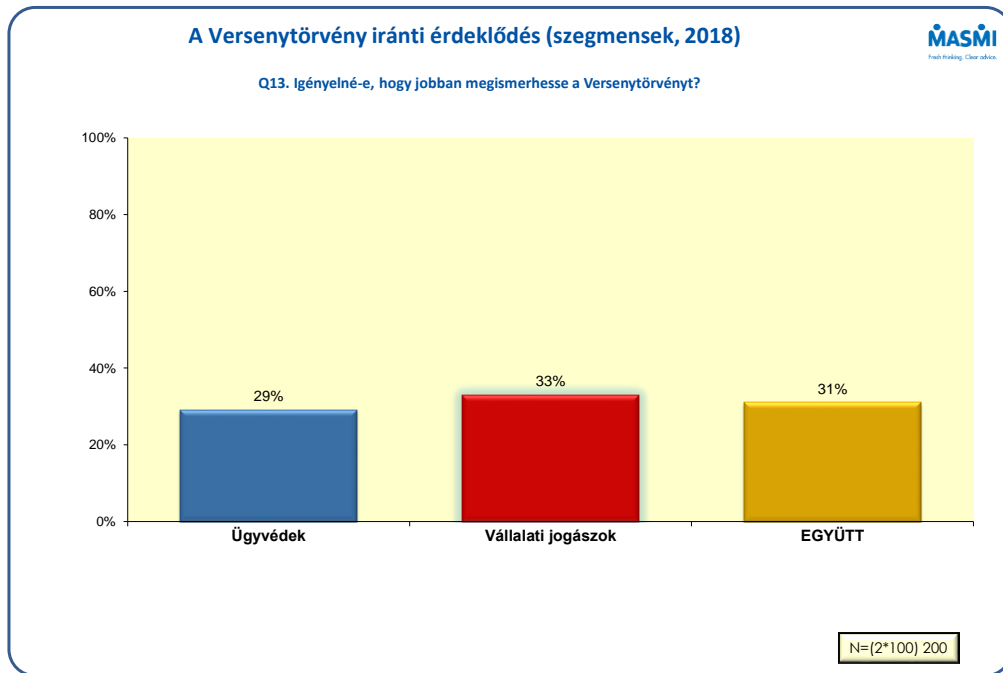
Ebben a tekintetben is az ügyvédek érintettsége tűnik nagyobbak, még ha a különbség nem is nevezhető szignifikánsnak. Ugyanakkor a budapestiek az átlagot (32%) szignifikáns mértékben meghaladóan, 44%-os arányban adtak „igen” választ a szóban forgó kérdésre.

A jogászok 31%-a igényelné azt, hogy jobban megismerhesse a Versenytörvényt. Ez az arány némileg magasabb a korábbi kutatásokban mértéknél.

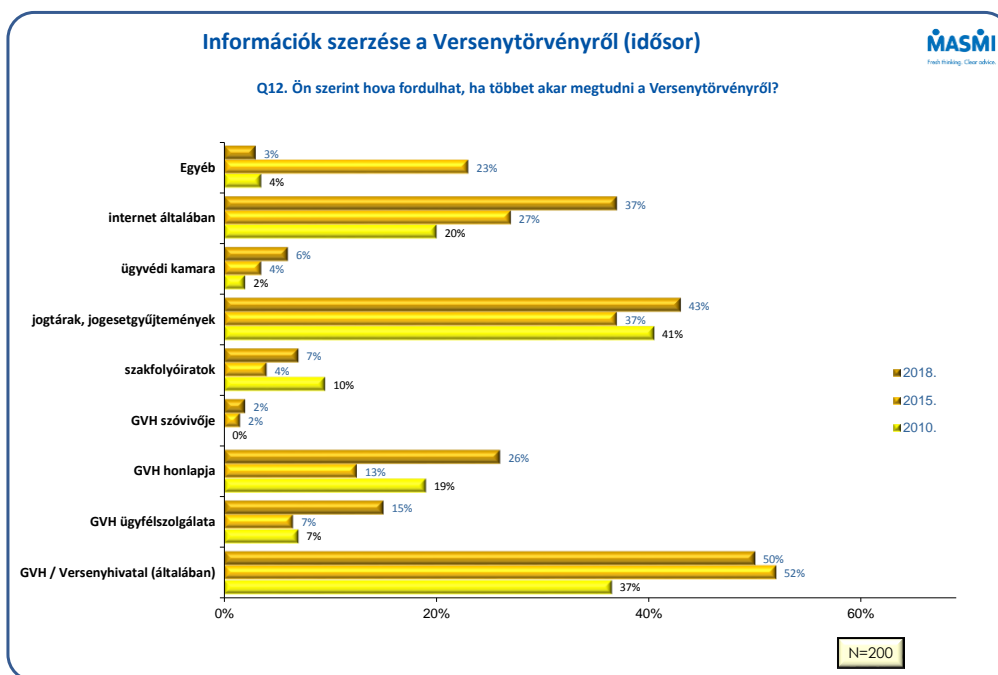
A vállalati jogászok körében valamelyest – nem szignifikánsan – nagyobb érdeklődés tapasztalható. A legfiatalabb – a 35 évesnél nem idősebb – korcsoport tagjai körében az átlagos (31%-os) szintet jelentősen meghaladó arányú (53%) érdeklődést mértünk.

A Versenytörvénnyel kapcsolatos ismeretek bővítése érdekében a válaszadók kétharmada (66%) valamilyen formában megemlítette a GVH-t a lehetséges információforrások között. (Ez a mutatószám 2010-ben csupán 50, 2015-ben pedig 55% volt.)

Elsősorban a GVH honlapjának (26%) és ügyfélszolgálatának (15%) a szerepe növekedett meg a két korábbi mérés eredményeivel való összevetés alapján. A megkérdezett jogászok 43%-a jogtárakból, jogesetgyűjteményekből (is) informálódna, több mint egyharmad (37%) pedig egyéb internetes oldalakon (is) keresgélne. Szakfolyóiratokból 7% tájékozódna.

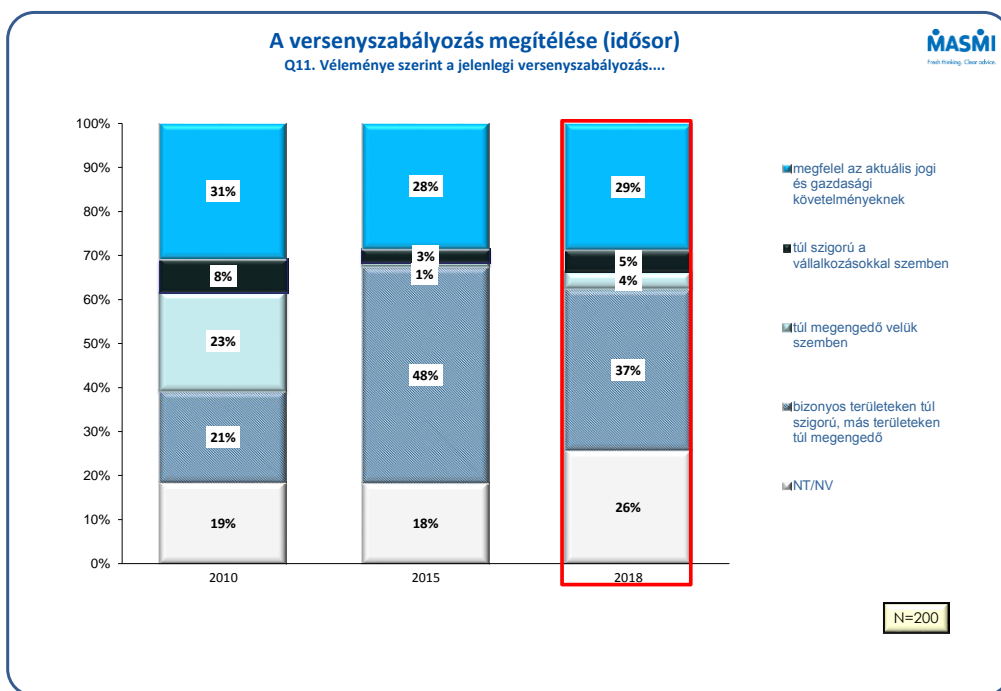
Az úgynevezett egyéb információforrások között a fogyasztóvédelem, a civil szervezetek és a gazdasági kamarák neve hangzott el.

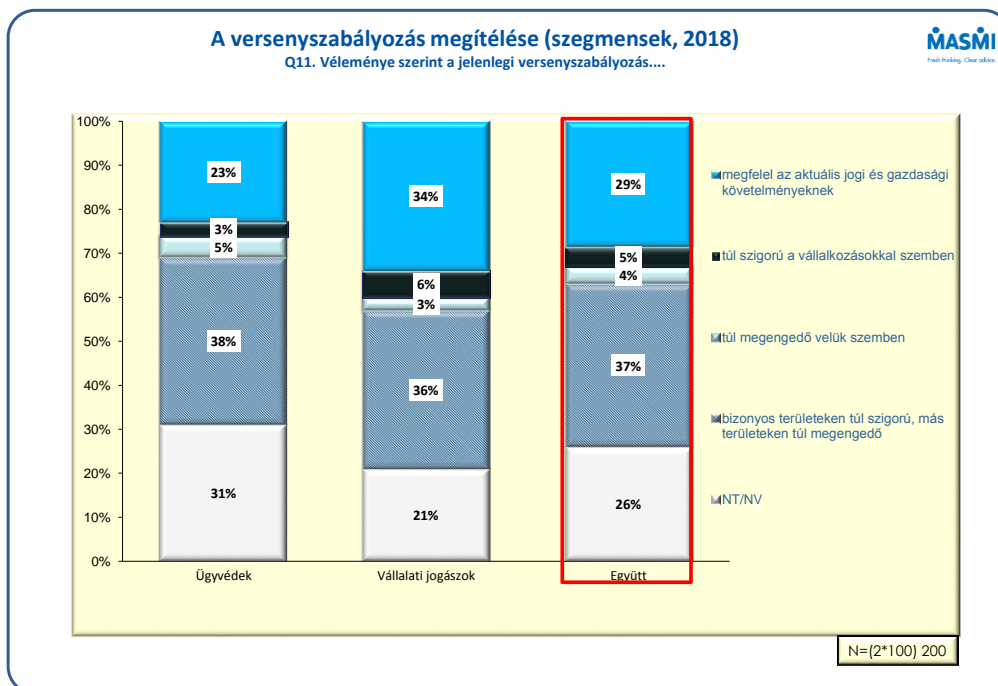
6.4. A versenyszabályozás értékelése

A jogászok 29%-a a versenyszabályozást az aktuális jogi és gazdasági követelményeknek megfelelőnek tartja. A megelőző két felmérés is 30 százalék körüli eredményt hozott ebben a tekintetben.

A nem kifejezetten kedvező vélemények a legnagyobb – bár 2015-höz képest csökkenő – hányadban (37%) a szabályozás hektikusságát (bizonyos területeken túl szigorú, másokon túl megengedő) illeték. Túl szigorúnak mindössze 5%, túl megengedőnek 4% érzi a szabályozást.

A jogász szegmensek közül a vállalati jogászoknál tapasztaltuk a nagyobb mértékű elégedettséget (34%-uk tartja megfelelőnek a szabályozást), és közülük vállalkoztak a többen arra, hogy értéktételeket mondjanak (79%).

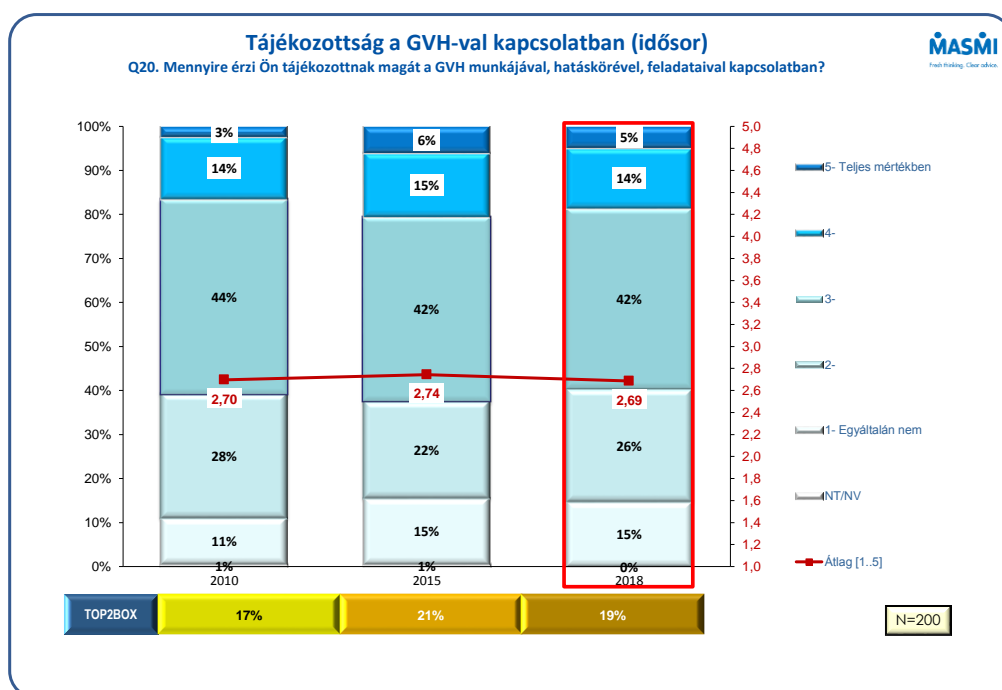

7. A GVH ismertsége, megítélése

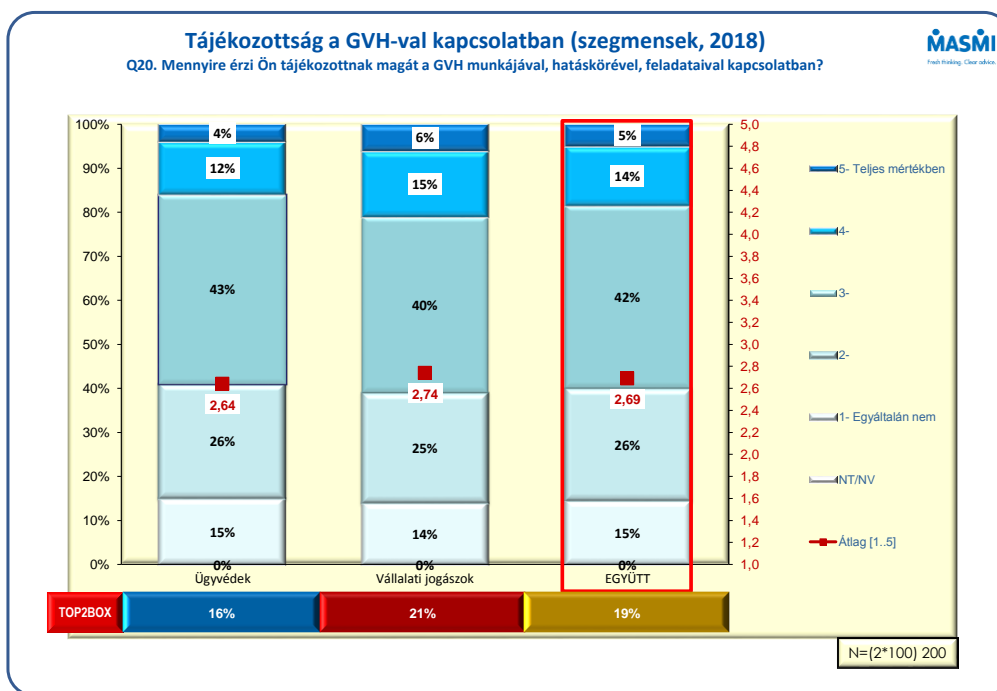
A kutatás célja volt idén is a GVH ismertségének és megítélésének általános és részletes vizsgálata. A felmért ismeretek érintették a GVH konkrét tevékenységét és jogulságait is.

7.1. Általános tájékozottság a GVH-val kapcsolatban

Az átlagok és a top2box értékek azt mutatják, hogy a jogászok tájékozottsága az utóbbi három felmérés időszakában nagyjából azonos szinten volt. Mindössze 5% azoknak az aránya, akik teljes mértékben tájékozottnak érzik magukat a GVH munkájával, hatáskörével, feladataival kapcsolatban, és a tájékozottak köre (4-es vagy 5-ös válasz az 1-5-ig terjedő skálán) is viszonylag szűk, 19%. A legtöbbben közepesre osztályozták ismeretük szintjét (42%), tizből négyen (41%) pedig bevallottan nem érzik magukat tájékozottnak a GVH-val kapcsolatban (közülük 15% egyáltalán nem).

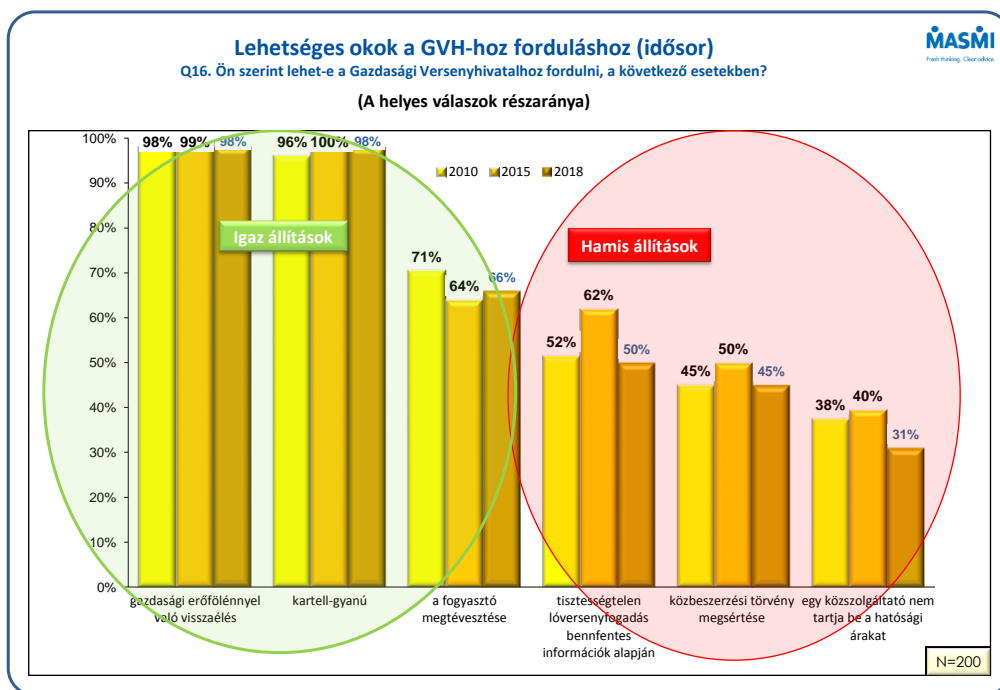
A számok ugyan a vállalati jogászok nagyobb tájékozottságát sejteti, de a különbség a két szegmens között nem tekinthető szignifikánsnak.

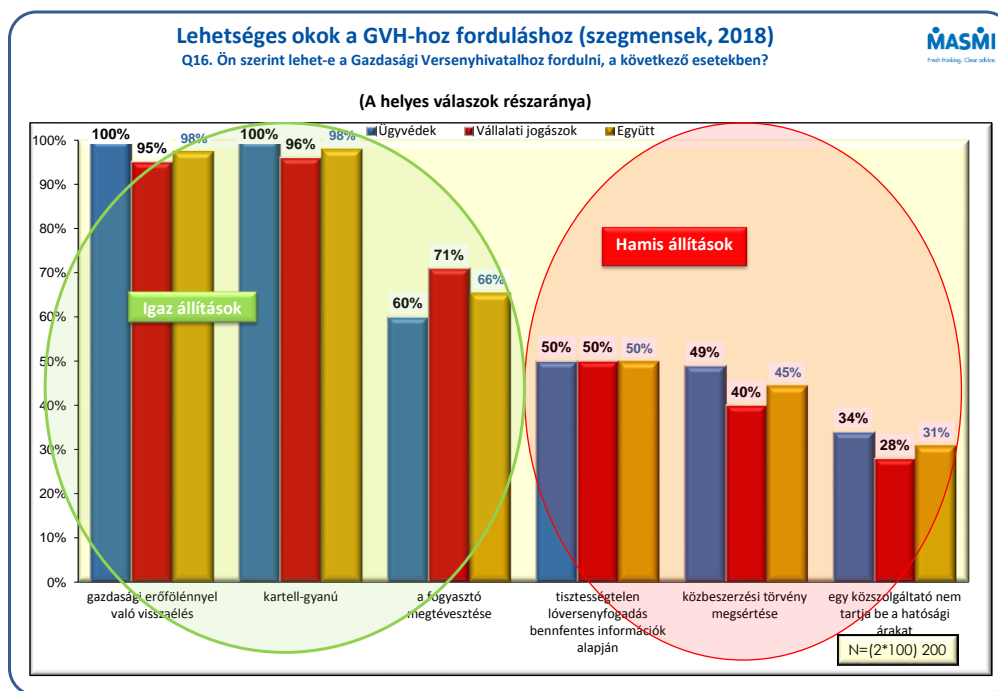
7.2. A GVH működésének ismerete

A jogászok szinte kivétel nélkül (98%) tudják, hogy a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés és kartell-gyanú esetén a Gazdasági Versenyhivatalhoz lehet fordulni, de csak kétharmaduk (66%) van tisztában azzal, hogy a versenyhivatal kompetenciájába tartoznak a fogyasztók megtévesztésével kapcsolatos ügyek is. E három valós okot illetően nagyjából hasonló arányokat eredményezett a két korábbi felmérés is.

Három olyan ügy is szerepelt a listában, amely valójában nem tartozik a GVH hatáskörébe. Ezek esetében a helyes (azaz a nem) válaszok aránya már jóval kisebb volt. A jogászok több mint kétharmada (69%) nincs tisztában azzal, hogy a hatósági árak be nem tartása nem tartozik a GVH kompetenciájába. Meglepően alacsony volt a jó válaszok hányada a bennfentes lóversenyfogadás (50%) és a közbeszerzési törvény megsértése (45%) besorolásakor. A megtévesztésként felkínált három lehetséges eset kapcsán mért tájékozottság némileg elmarad a korábbi hullámokban – elsősorban a 2015-ben – mértéktől.

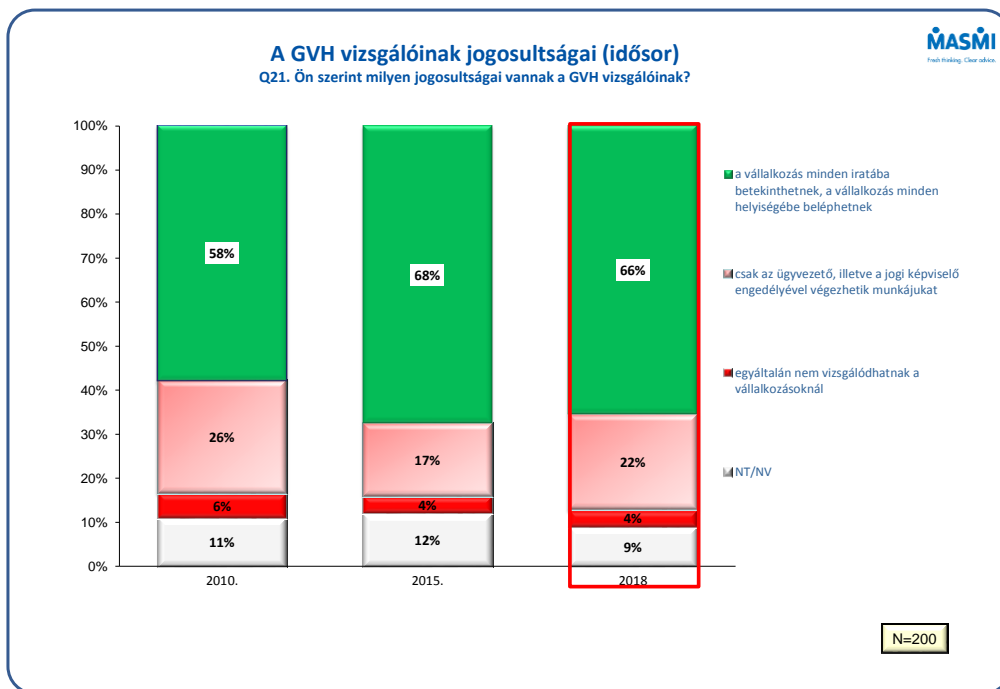

Számszerűen az ügyvédek látszanak valamelyest tájékozottabbnak, de a különbségek nem szignifikánsak.

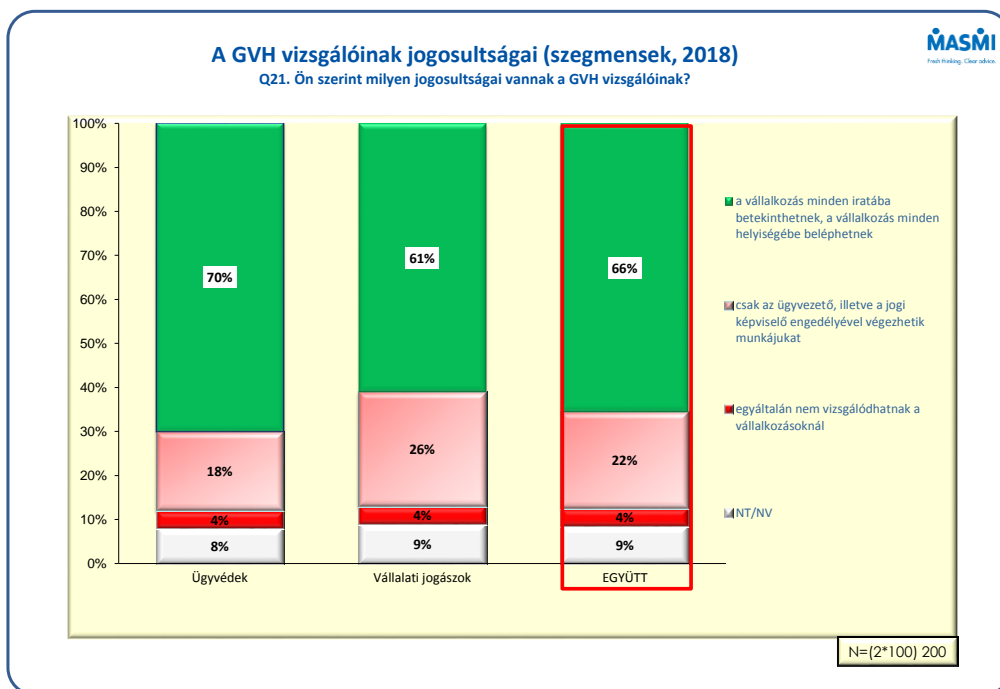

A megkérdezett jogászok kétharmada (66%) tudja, hogy a GVH vizsgálóinak joga van a vállalat összes iratába betekinteni, illetve minden helyiségbe belépni, 22%-uk pedig úgy gondolja, hogy csak az ügyvezető vagy a jogi képviselő engedélyével végezhetik a munkájukat a vizsgálók egy vállalkozásnál.

A mostani felmérés válaszainak megoszlása nagyjából leképezte a – 2010-esnél érzékelhetően jobb – három évvel ezelőtti eredményeket.

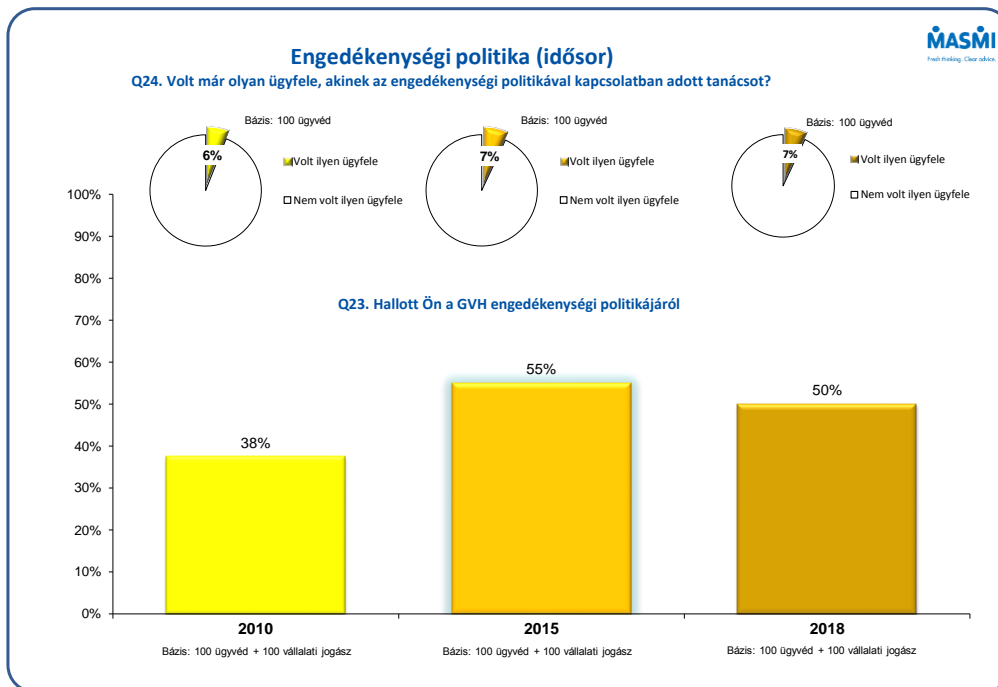
Az ügyvédek nagyobb arányban adtak jó választ, mint a vállalati jogászok.

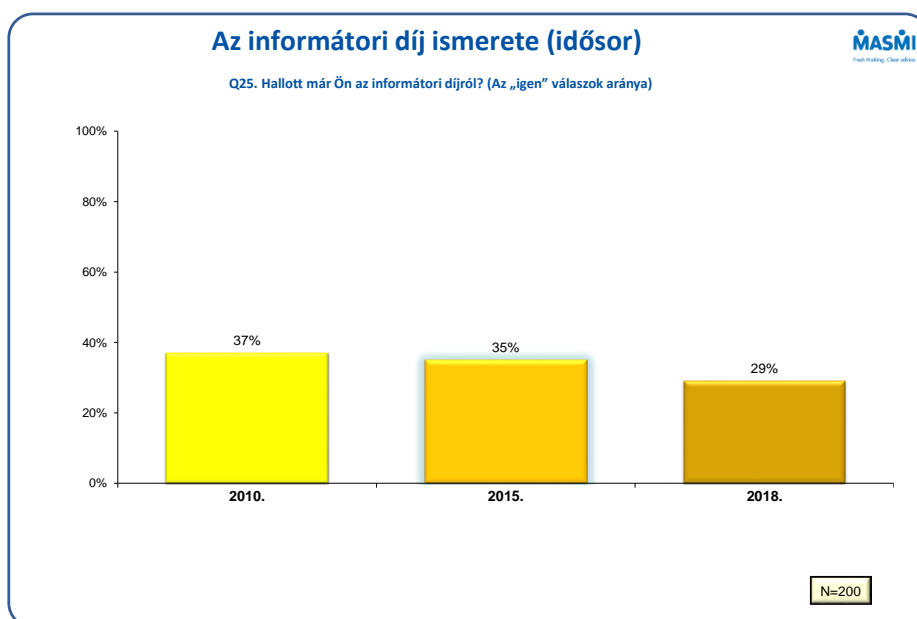
A megkérdezett jogászok 50%-a hallott már a GVH engedékenységi politikájáról, azaz tudja, hogy kartell feltárása esetén a GVH-val együttműködő vállalkozás mentesülhet a rá kiszabható bírság egésze vagy egy része alól. A mért arány néhány százalékponttal elmarad ugyan a 3 évvel ezelőtől, de szignifikánsan meghaladja a 2010-es szintet.

A két területen (ügyvédek és vállalati jogászok) azonos tájékozottsági szintet mértünk ezen a téren.

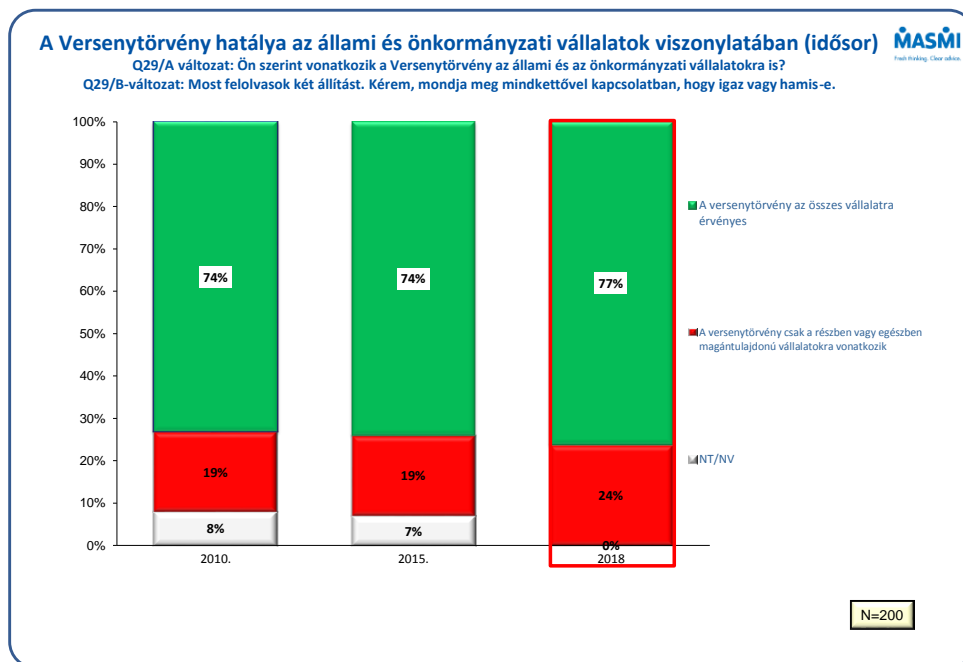
Akárcsak 2015-ben, az idén is az ügyvédek 7%-a számolt be arról, hogy volt már olyan ügyfele, akinek tanácsot adott az engedékenységi politikával kapcsolatban.

Az informátori díj ismertségének mutatószáma (29%) néhány százalékponttal csökkent a korábbi felméréséhez (35%) képest. Noha ez a csökkenés nem tekinthető szignifikánsnak, az biztosnak tűnik, hogy ez az eszköz nem vált közismertebbé az elmúlt években.

A jogászok több mint háromnegyede (77%) tisztában van vele, hogy a Versenytörvény az állami és önkormányzati vállalatokra is vonatkozik. Az ügyvédek körében ez az arány valamelyest magasabb (81%), mint a másik szegmensben (72%).

A megkérdezett jogászok közel kétharmada (66%) nem tudott válaszolni arra a kérdésre, hogy milyen eszközei vannak a GVH-nak a gazdasági verseny elősegítésére a vizsgálatok lefolytatásán kívül.

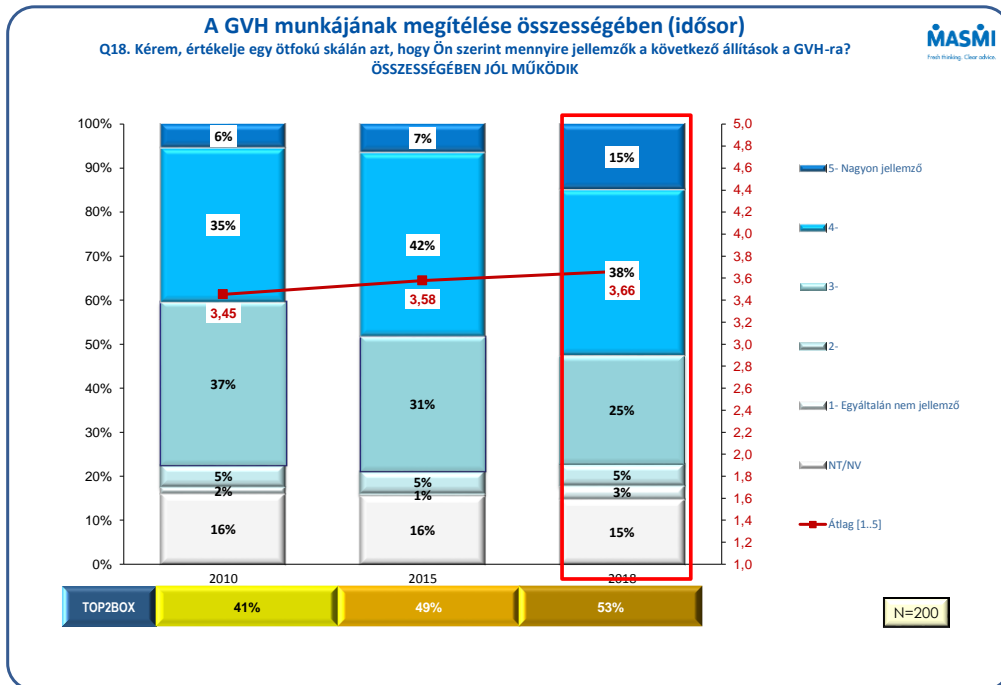
Az érdemben válaszoló jogászok többsége (21% a 34%-ból) egyértelműen releváns eszközt említett, s csak 5% volt az, aki semmitmondó vagy rossz feleletet adott a kérdésre.

Vizsgálatok folytatásán kívül milyen más eszközei vannak a GVH-nak a gazdasági verseny elősegítésére?		
Spontán említések Bázis: teljes minta (N=200)	Említések száma	Százalékos arány
Egyértelműen helyes válaszok		
Tájékoztatás	16	8%
Jogalkotás kezdeményezése	13	7%
Nevelő-oktató szerep	7	3%
Felmérések, elemzések	6	3%
Kétértelmű válaszok		
Ajánlások	12	6%
Egyeztetés	2	1%
Állásfoglalás	2	1%
Alapvetően helytelen vagy semmitmondó válaszok		
Szankcionálás, büntetés	6	3%
Egyeztetések	2	1%
Nincs ilyen	2	1%
NT/NV	132	66%

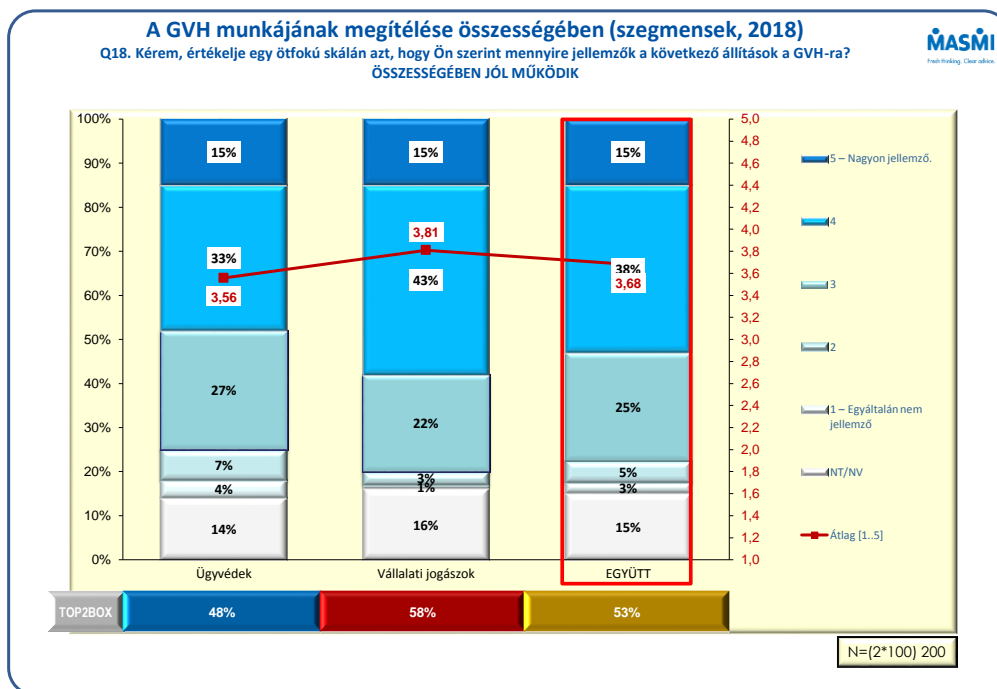
7.3. A GVH megítélése

A jogászok több, mint fele (53%) gondolja úgy, hogy a GVH jól vagy kiválóan végzi a munkáját, 38% adott semleges, s csupán 8% rossz vagy nagyon rossz minősítést.

Minden mutatóban (tovább) javult a globális megítélés 2015-höz képest.

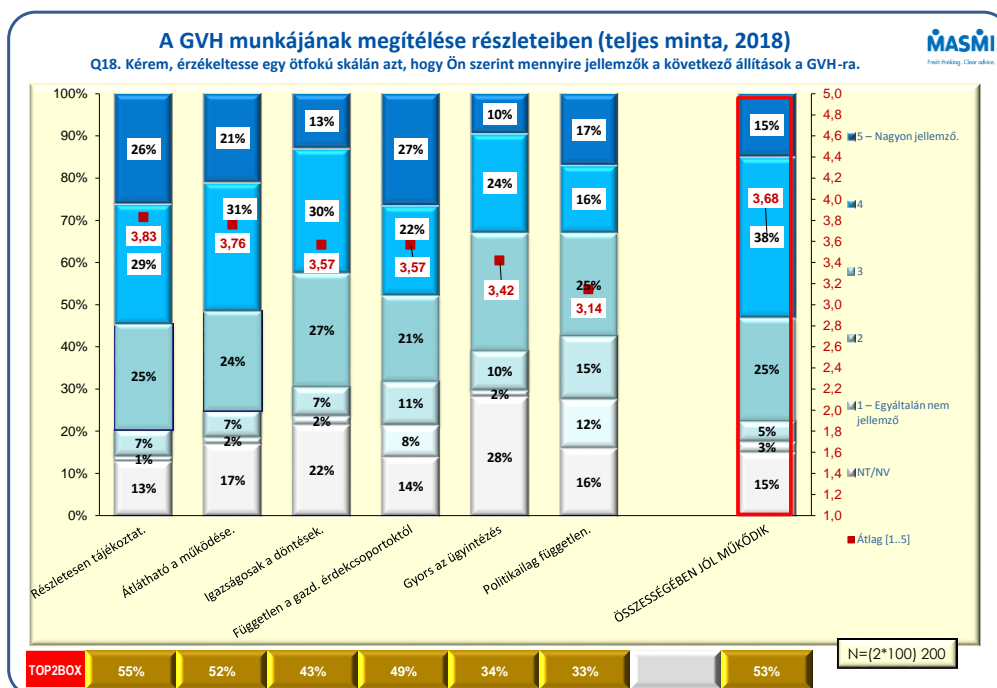

A GVH munkájával összességében a vállalati jogászok elégedettebbek, mint az ügyvédek.

A GVH munkáját különböző szempontok alapján is véleményezniük kellett a válaszadóknak. El kellett dönteniük, hogy mennyire jellemzik a GVH-t például az igazságos döntések, az átlátható működés stb. A legtöbben a tájékoztatás részletessége (87%), a legkevésbé pedig az ügyintézés gyorsasága alapján (72%) tudták megítélni a GVH munkáját.

Általánosan megállapítható, hogy a véleményt alkotók nagyobb része tartja érvényesnek a GVH-ra a pozitív jellemzők (szinte) mindegyikét, mint ahányan úgy érzik, hogy az adott állítás nem (igazán) jellemzi a hivatalt. Az átlagok alapján kialakult sorrendiséget tekintve leginkább a részletes tájékoztatást és az átlátható működést vélik a GVH sajátjának a felsoroltak közül (az 1-5-ig terjedő skálán történő értékelések átlaga: 3,83 ill. 3,76). Legkevésbé a politikai függetlenséget tartják jellemzőnek a GVH-ra (átlag: 3,14).

A vállalati jogászok minden pozitív állítást valamivel – de nem szignifikánsan – nagyobb arányban társítanak a GVH-hoz, mint az ügyvédek.

A GVH-val kapcsolatos tájékozottság és a megítélés között pozitív kapcsolatot mértünk: a közepes mértékű vagy annál szilárdabb tájékozottsággal rendelkező jogászok minden tekintetben kedvezőbb értékelést adtak, mint a gyengén tájékozott kollégáik. Ugyanakkor csak az általános megítélés és a részletes tájékoztatás tekintetében volt a különbség szignifikáns.

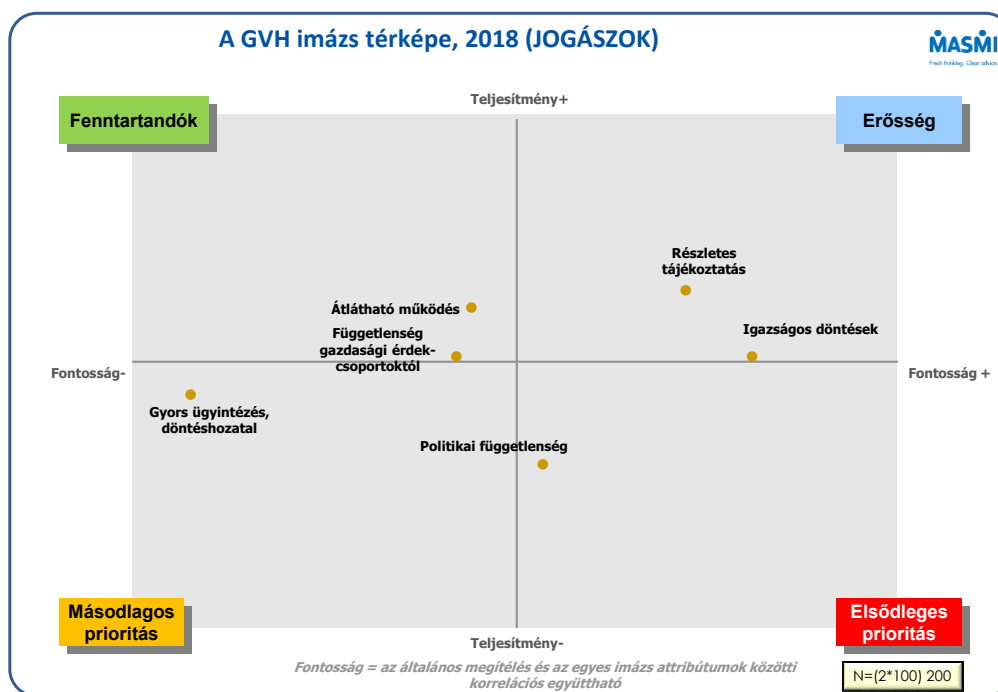
Korreláció elemzés segítségével vizsgáltuk, hogy mennyire szorosan kötődnek a fent bemutatott jellemzők a GVH általános megítéléséhez, azaz másképpen fogalmazva mely területeken kialakult percepciók mentén formálódik az általános vélemény.

A GVH-ról kialakult általános kép az igazságos döntések terén történő megítéléssel van a leginkább szoros kapcsolatban. A többi vizsgált tényező esetében a korrelációs együtthatók ennél alacsonyabbak, de még viszonylag magasaknak tekinthetők.

	Korrelációs együttható (r)	Fontossági sorrend	Teljesítmény (átlag 1-5-ig skálán)	A teljesítmény sorrendje
Igazságosak a döntések	0,69	1.	3,57	3.
Részletesen tájékoztat	0,67	2.	3,83	1.
Politikailag független	0,61	3.	3,14	6.
Átlátható a működése	0,58	4.	3,76	2.
Független a gazd. érdekcsoportoktól	0,58	5.	3,57	4.
Gyors az ügyintézés/döntéshozatal	0,47	6.	3,42	5.

Egy úgynevezett imázstérképen együtt jelenítettük meg az egyes jellemzők fontosságát³, illetve a GVH (érzékel) teljesítményét e jellemzők szerint. Az ábrát négy területre osztja a két mutató (fontosság és teljesítmény) középértékénél húzott vonal. A felső két szegmensben vannak a jobban teljesítő elemek, az alsókban a gyengébbek. A jobb oldalon találjuk a fontosabb jellemzőket, a bal oldalon a kevésbé fontosokat.

A jobb felső negyedben helyezkednek el a GVH erősségei, vagyis azok a jellemzők, amelyekkel elégedettek a válaszadók és egyúttal fontosok is. Ide két tényező került a jogászok esetében: a „részletes tájékoztatás” és az „igazságos döntések”.

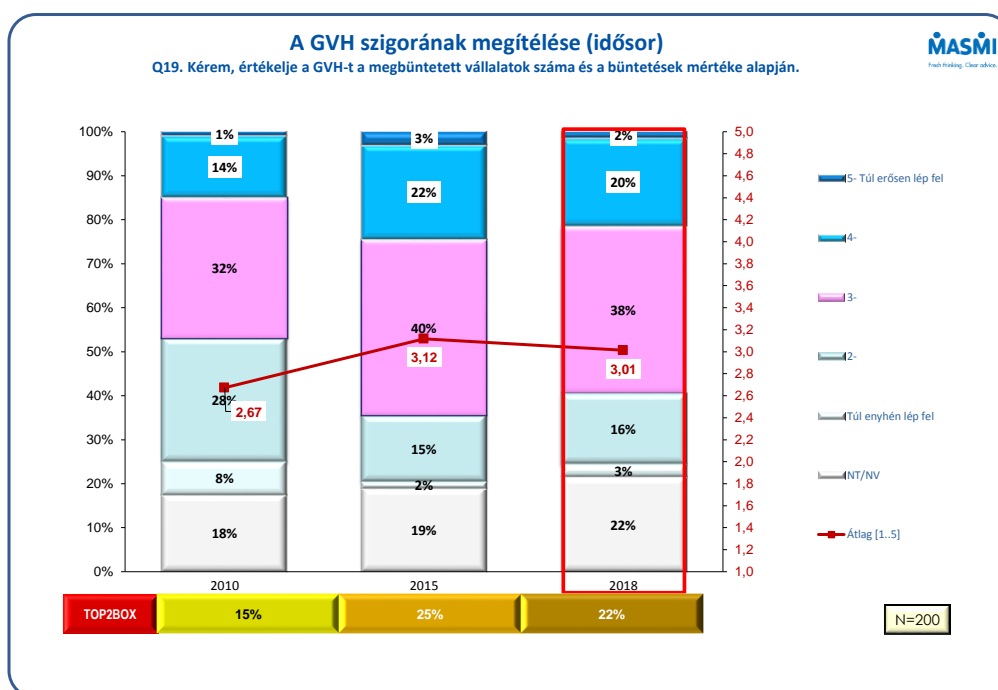
Ugyancsak két tényező (az „átlátható működés” és a „függetlenség a gazdasági érdekcsoportoktól”) a bal felső negyedbe, a fenntartandó attribútumok közé került: ezek tehát kevésbé fontosok, de a GVH megítélése e szempontok szerint is kedvező.

³ A fontosságot az adott jellemző és a GVH összteljesítménye közötti korreláció alapján határoztuk meg.

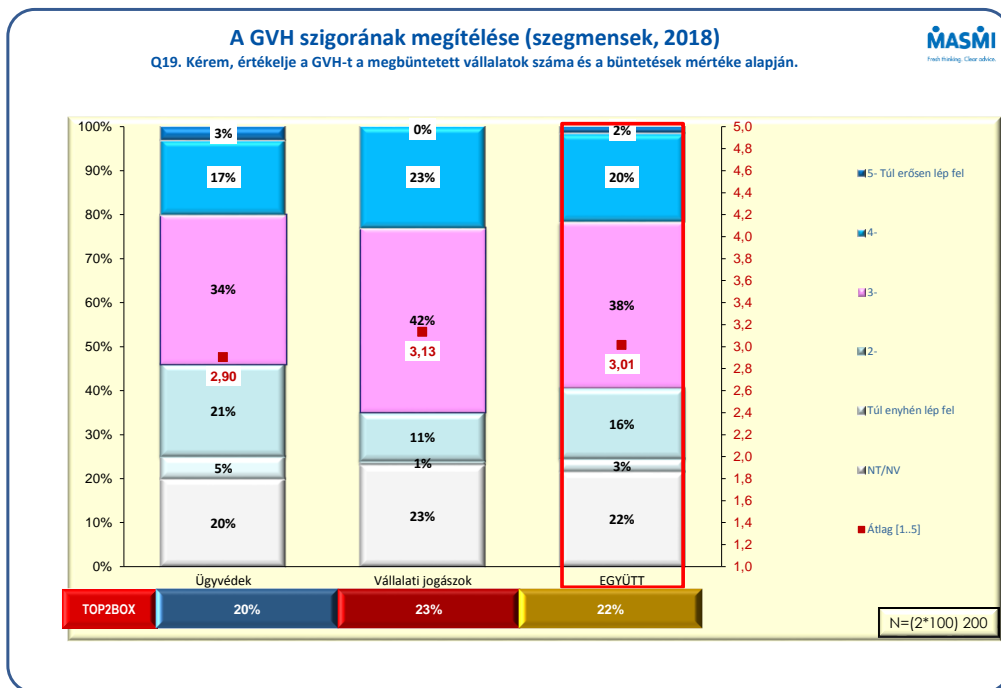
Noha átlag alatti értékelést kapott az ügyintézés gyorsasága, mivel a legkisebb szerepet játssza az általános értékítélet kialakításában, fejlesztése csupán másodlagos prioritásúnak tekinthető a felmérés eredményei alapján.

A „politikai függetlenség” viszont az átlagosnál nagyobb fontossággal bír, s így a legkedvezőtlenebb értékelés az elsődleges prioritásúvá emeli ezt a jellemzőt.

Az idei felmérés is kitért a GVH „szigorúságával” kapcsolatos véleményekre is. A megkérdezettek több mint egyötöde (22%) nem tudta minősíteni a GVH-t ebből a szempontból. A relatív többség (38%) úgy gondolja, hogy a GVH fellépése pont megfelelő a megbüntetett vállalatok száma és a büntetések mértéke alapján. Alig-alig különbözik egymástól a nagyobb szigor (25%) és az enyhébb ítélezést szorgalmazók (22%) aránya.

Az ügyvédek szignifikánsan nagyobb hányadban (26%) szorgalmaznák a szigor növelését, mint a vállalati jogászok (12%).

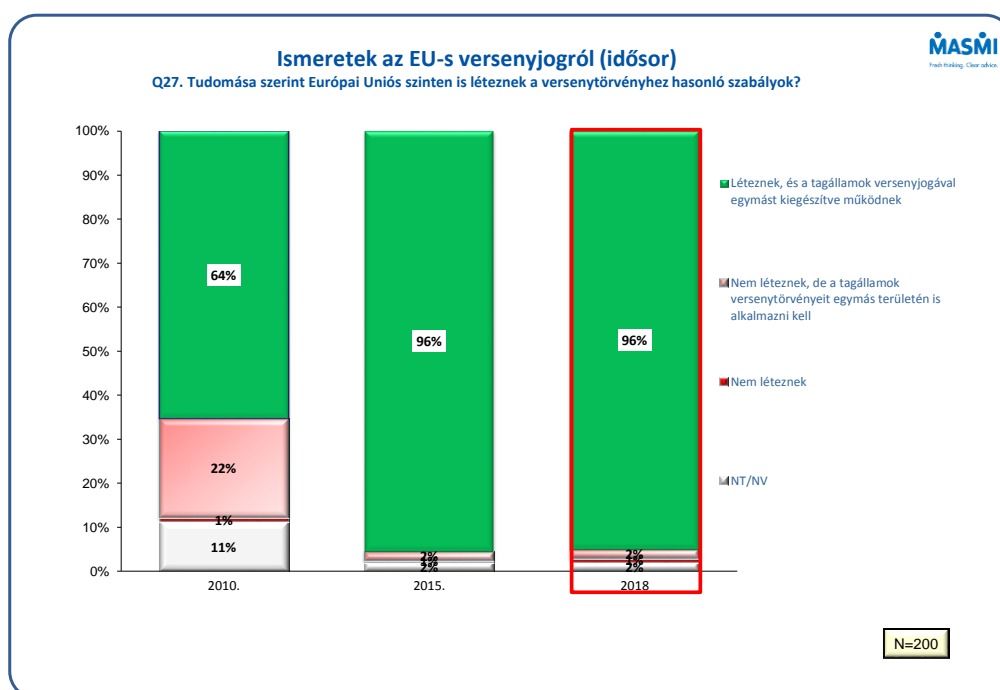

8. Az EU tagság hatása a versenyszabályozásra

A megkérdezett jogászok közel száz százaléka (96%) tudja azt, hogy Európai Unió szinten is léteznek a Versenytörvényhez hasonló szabályok, és a tagállamok versenyjogi szabályozásával egymást kiegészítve működnek. Csupán 2% véli (helytelenül) úgy, hogy nemcsak hogy léteznek, de az EU alkotmány hatályba lépésével majd át is veszik a tagállami versenytörvények szerepét. Egyéb helytelen választ (nem léteznek; nem léteznek, de a tagállamok versenytörvényeit egymás területén is alkalmazni kell) összesen egy jogász adott (0,5%).

A válaszok megoszlása szinte teljesen megegyezett a 3 évvel ezelőttivel. Az idősor azt mutatja, hogy 2010. után áttörés következett be az ismeretek kiszélesedésében ezen a téren.

A helyes válaszok közel maximális hányada – joggal – sejteti, hogy a két szegmens ismereti szintje közel azonos.

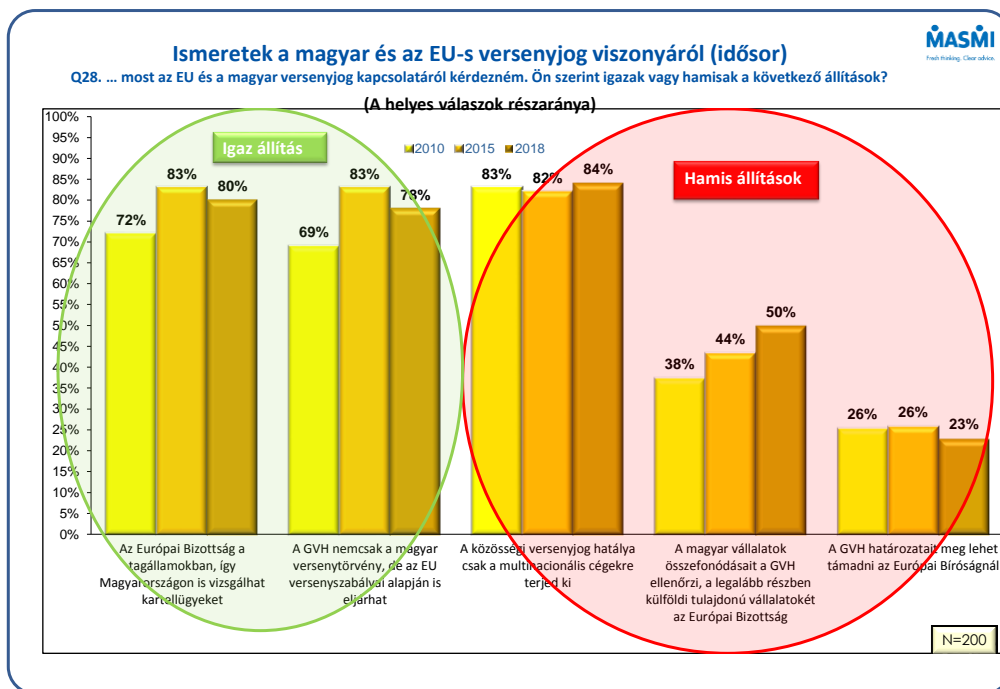

A megkérdezett jogászok négyötöde (80%) gondolja helyesen azt, hogy az Európai Bizottság a tagállamokban, így Magyarországon is vizsgálhat kartellügyeket. Nincs jelentős különbség az ismereti szintben az előző hullámmal összehasonlítva.

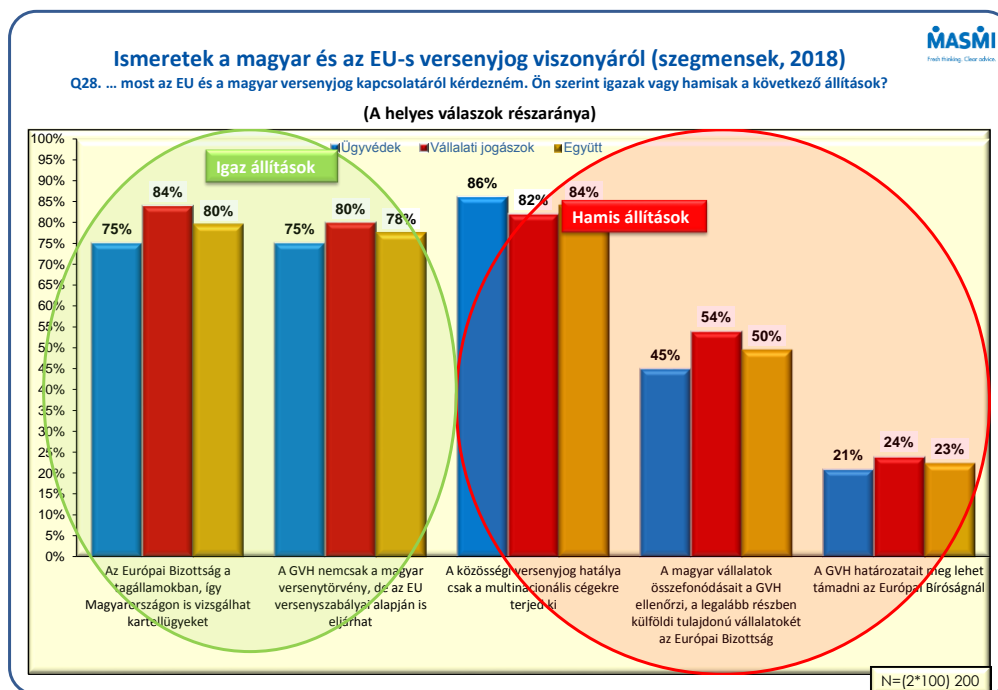
Csaknem ilyen arányban (78%) tudták helyesen, hogy a GVH nem csak a magyar Versenytörvény, hanem az EU versenyszabályai alapján is eljárhat. Ez a tájékozottság volt érzékelhető nagyjából 2015-ben is.

A kérdésben megfogalmazott valótlan állítások közül azt, hogy a közösségi versenyjog csak a multinacionális vállalatokra terjed ki, a jogászok túlnyomó többsége (84%) – helyesen – elutasította. Ugyanakkor mindössze 23, illetve 50% volt a helyes válaszok aránya a másik két „hamis” állítás kapcsán. Ez utóbbi még úgy is alacsonynak mondható, hogy 2010-ben csak a jogászok alig több mint egyharmada (38%) tartotta tévesnek azt az állítást, hogy a

magyar vállalatok összefonódásait a GVH ellenőrzi, a legalább részben külföldi tulajdonú vállalatokét az Európai Bizottság.

A számok szerint valamelyest szilárdabbnak tűnnek a vállalati jogászok ismeretei ezen a téren, de a különbségek nem szignifikánsak.

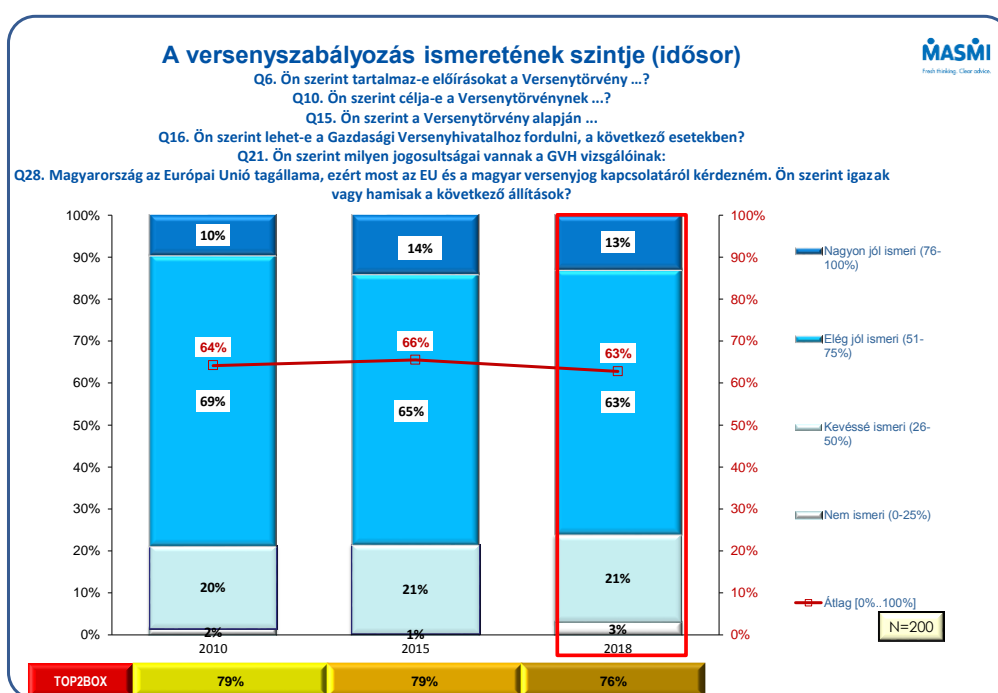

9. Összesített ismereti mutató

Hat, az előzőekben bemutatott, a Versenytörvényre és a GVH-ra vonatkozó kérdésből képeztünk egy összesített ismereti mutatót⁴. Ez az index azt mutatja meg, hogy egy adott válaszadó az összes, ezzel kapcsolatos kérdés hány százalékára adott helyes választ.

Ez alapján a jogászok 13%-a ismeri nagyon jól a törvényt (a kérdések több mint háromnegyedére helyes választ adott), és további 63%-uk ismerete elég jónak mondható (a jó válaszok aránya 51-75%). A törvényt kevésbé ismerők aránya (akiknél már több volt a rossz válasz, mint a jó) 21%, míg az azt gyakorlatilag egyáltalán nem ismerőké (akik a kérdések maximum egynegyedére adtak jó választ) 3%.

Az elmúlt három hullám eredményei csak minimális – nem szignifikáns – eltéréseket mutatnak egymáshoz képest.

A két terület ismertségi szintje az átlagok alapján alig-alig különbözik.

⁴ Csak azoknak a kérdéseknek a válaszait vehettük alapul, amelyek egyformán szerepeltek mindhárom hullámban.

